

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 5ης Οκτωβρίου 2004 *

Στην υπόθεση T-144/02,

Richard J. Eagle, κάτοικος Οχον (Ηνωμένο Βασίλειο), και οι δώδεκα προσφεύγοντες-ενάγοντες, των οποίων τα ονόματα εμφανίζονται στο παράρτημα, εκπροσωπούμενοι από τον D. Beard, barrister,

προσφεύγοντες-ενάγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους J. Currell και L. Escobar Guerrero, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής-εναγομένης,

υποστηριζομένης από το

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους J.-P. Hix και A. Pilette,

παρεμβαίνον,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο αίτημα περί αποκαταστάσεως της υλικής ζημίας που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες λόγω του ότι δεν προσελήφθησαν ως έκτακτοι υπάλληλοι των Κοινοτήτων για την άσκηση της δραστηριότητάς τους στο πλαίσιο της κοινής επιχειρήσεως Joint European Torus (JET),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, M. Jaeger και H. Legal, δικαστές,

γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν των συνεδριάσεων της 8ης Μαΐου και της 23ης Σεπτεμβρίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

¹ Το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΕ προβλέπει τα εξής:

«Η Κοινότητα έχει ως αποστολή να συμβάλει δια της δημιουργίας των αναγκαίων προϋποθέσεων στην ταχεία ίδρυση και ανάπτυξη των πυρηνικών βιομηχανιών, στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου εντός των κρατών μελών και στην ανάπτυξη των συναλλαγών με τις άλλες χώρες.»

- 2 Το άρθρο 2 ΕΚΑΕ προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι, για την εκπλήρωση της αποστολής της η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ) οφείλει να αναπτύσσει την έρευνα και να εξασφαλίζει τη διάδοση των τεχνικών γνώσεων.

- 3 Το άρθρο 49 ΕΚΑΕ προβλέπει τα εξής:

«Η σύσταση κοινής επιχειρήσεως πραγματοποιείται δι' αποφάσεως του Συμβουλίου.

Κάθε κοινή επιχείρηση έχει νομική προσωπικότητα.

Έχει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερα ικανότητα δικαίου και δικαιοπρακτική ικανότητα που αναγνωρίζεται στα νομικά πρόσωπα από τις αντίστοιχες εθνικές νομοθεσίες. Δύναται ιδίως να αποκτά και να διαθέτει κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου.

Εκτός αντιθέτων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης ή του καταστατικού της, κάθε κοινή επιχείρηση υπόκειται στους κανόνες που εφαρμόζονται επί των βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων. Το καταστατικό δύναται να παραπέμψει επικουρικό στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών.

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου δυνάμει της παρούσας Συνθήκης οι διαφορές στις οποίες έχουν συμφέρον οι κοινές επιχειρήσεις επιλύονται από τα αρμόδια εθνικά δικαιοδοτικά όργανα.»

4 Σύμφωνα με το άρθρο 51 ΕΚΑΕ:

«Η Επιτροπή εξασφαλίζει την εκτέλεση όλων των αποφάσεων του Συμβουλίου των σχετικών με την ίδρυση των κοινών επιχειρήσεων, μέχρι της εγκαταστάσεως των επιφορτισμένων με τη λειτουργία τους οργάνων.»

5 Το άρθρο 152 ΕΚΑΕ προβλέπει τα εξής:

«Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της εντός των ορίων και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός περί της υπηρεσιακής τους καταστάσεως ή που προκύπτουν από το καθεστώς που τους διέπει.»

6 Σύμφωνα με το άρθρο 151 ΕΚΑΕ:

«Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί των διαφορών αποζημιώσεως που προβλέπονται στο άρθρο 188, δεύτερη παράγραφος, [ΕΚΑΕ].»

7 Σύμφωνα με το άρθρο 188, δεύτερο εδάφιο, ΕΚΑΕ:

«Στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Κοινότητα υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου, που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν όργανα ή υπάλληλοί της κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους.»

- 8 Η κοινή επιχείρηση (joint undertaking) Joint European Torus (JET), στην οποία εργάζονταν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, συστάθηκε με την απόφαση 78/471/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 233), για την υλοποίηση του προγράμματος «Σύντηξη» της ΕΚΑΕ, το οποίο προέβλεπε την κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση μιας μεγάλης εγκαταστάσεως Torus τύπου tokamak και των βοηθητικών της εγκαταστάσεων. Η διάρκεια του σχεδίου JET, προβλεφθείσα αρχικά για δώδεκα έτη, παρατάθηκε τρεις φορές: έως τις 31 Δεκεμβρίου 1992, με την απόφαση 88/447/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1988 (ΕΕ L 222, σ. 4), έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, με την απόφαση 91/677/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 375, σ. 9), και, τέλος, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, με την απόφαση 96/305/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1996 (ΕΕ L 117, σ. 9). Εν συνεχεία, το πρόγραμμα συνεχίστηκε, ειδικότερα, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συμφωνίας αναπτύξεως στον τομέα της συντήξεως.
- 9 Το καταστατικό της κοινής επιχειρήσεως (στο εξής: καταστατικό), το οποίο επισυνάπτεται ως παράρτημα στην απόφαση 78/471, αναφέρει ότι η έδρα της βρίσκεται στο Culham, Oxfordshire, στο Ηνωμένο Βασίλειο, και ότι η εν λόγω επιχείρηση έχει ως μέλη, πέραν της ΕΚΑΕ, τα κράτη μέλη ή τους αρμόδιους επί θεμάτων ατομικής ενέργειας οργανισμούς των κρατών μελών, και ειδικότερα τη φιλοξενούσα οργάνωση, United Kingdom Atomic Energy Authority (UKAEA), καθώς και την Ελβετική Συνομοσπονδία, μετά την έκδοση της αποφάσεως της 19ης Δεκεμβρίου 1991.
- 10 Το καταστατικό διαλαμβάνει ότι τα όργανα του JET είναι το συμβούλιο και ο διευθυντής του σχεδίου. Το συμβούλιο του JET επικουρείται από μια εκτελεστική επιτροπή και δύναται να ζητεί τη γνώμη ενός επιστημονικού συμβουλίου.
- 11 Σύμφωνα με το άρθρο 4.2.2 του καταστατικού:

«Το συμβούλιο του JET είναι επιφορτισμένο ιδίως:

[...]

- δ) να υποδεικνύει τον διευθυντή και τα ανώτερα στελέχη του σχεδίου με σκοπό την πρόσληψή τους από την Επιτροπή ή, κατά περίπτωση, από τη φιλοξενούσα οργάνωση και με τον καθορισμό της διάρκειας του διορισμού τους, να εγκρίνει την ολική διάρθρωση της ομάδας του σχεδίου και να λαμβάνει αποφάσεις για τις διαδικασίες διορισμού και διοικήσεως του προσωπικού.

[...]

- στ) σύμφωνα με το άρθρο 10, να εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό, συμπεριλαμβανομένων της καταστάσεως του προσωπικού, του προγράμματος αναπτύξεως του σχεδίου και του προβλεπομένου κόστους του σχεδίου.»

- 12 Κατά το άρθρο 7 του καταστατικού, ο διευθυντής του σχεδίου είναι το εκτελεστικό όργανο της κοινής επιχειρήσεως και ο νόμιμος εκπρόσωπός της, «εκτελεί το πρόγραμμα αναπτύξεως του σχεδίου και κατευθύνει την εκτέλεση του σχεδίου στο πλαίσιο των οδηγιών που έχουν καθορισθεί από το συμβούλιο του JET». Ο ως άνω διευθυντής «οφείλει ιδίως:

- α) να οργανώνει, να διευθύνει και να επιβλέπει την ομάδα του σχεδίου.

- β) να υποβάλλει προτάσεις στο συμβούλιο του JET για τη βασική διάρθρωση της ομάδας του έργου και να προτείνει στο συμβούλιο τον διορισμό των ανωτέρων στελεχών».

- 13 Το άρθρο 8 του καταστατικού, το οποίο αφορά την ομάδα του σχεδίου, προβλέπει, σύμφωνα με την αρχική διατύπωσή του, που είχε εφαρμογή έως τις 21 Οκτωβρίου 1998 (βλ., κατωτέρω, σκέψεις 25 και 26), τα εξής:

«8.1 Η ομάδα του σχεδίου επικουρεί τον διευθυντή του σχεδίου στην εκτέλεση των καθηκόντων του. Το προσωπικό της καθορίζεται στην κατάσταση προσωπικού, όπως αυτή παρατίθεται στον ετήσιο προϋπολογισμό. Αποτελείται από προσωπικό που προέρχεται από τα μέλη της Κοινής Επιχειρήσεως, σύμφωνα με το σημείο 8.3, καθώς και από λοιπούς υπαλλήλους. Το προσωπικό της ομάδας του σχεδίου προσλαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των κατωτέρω σημείων 8.4 και 8.5.

8.2 Η σύνθεση της ομάδας του σχεδίου πρέπει να επιτυγχάνει λογική ισορροπία μεταξύ της ανάγκης, αφενός για την εγγύηση του κοινοτικού χαρακτήρα του σχεδίου, ιδιαίτερα όσον αφορά τις θέσεις για τις οποίες απαιτείται ειδικευση ορισμένου επιπέδου (φυσικοί, μηχανικοί, διοικητικά στελέχη ισοδύναμου επιπέδου) και αφετέρου της ανάγκης για την παροχή στον διευθυντή του σχεδίου όσο το δυνατόν ευρύτερων εξουσιών στο θέμα επιλογής του προσωπικού προς το συμφέρον αποτελεσματικής διαχείρισεως. Κατά την εφαρμογή της αρχής αυτής πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα συμφέροντα των μη κοινοτικών μελών της Κοινής Επιχειρήσεως.

8.3 Τα μέλη της Κοινής Επιχειρήσεως θέτουν στη διάθεση της Κοινής Επιχειρήσεως προσωπικό ειδικευμένο στον επιστημονικό, τεχνικό και διοικητικό τομέα.

8.4 Το προσωπικό που διατίθεται από τη φιλοξενούσα οργάνωση θα συνεχίσει να απασχολείται από την οργάνωση αυτή υπό τους όρους απασχολήσεως που προβλέπονται από αυτή και θα διατίθεται από αυτή στην Κοινή Επιχείρηση.

8.5 Εκτός αντιθέτου αποφάσεως, ορισμένες ειδικές περιπτώσεις σύμφωνα με τις διαδικασίες διορισμού και διαχείρισεως του προσωπικού που καθορίζονται από το συμβούλιο του JET, το προσωπικό που διατίθεται από τα μέλη της Κοινής Επιχειρήσεως, εκτός από τη φιλοξενούσα οργάνωση, καθώς και κάθε άλλο προσωπικό, προσλαμβάνεται από την Επιτροπή σε προσωρινές θέσεις, σύμφωνα με το “καθεστώς που εφαρμόζεται στους λοιπούς υπαλλήλους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων” και διατίθεται από την Επιτροπή στην Κοινή Επιχείρηση.

8.6 Όλο το προσωπικό που αποτελεί μέρος της ομάδας του σχεδίου υπάγεται στην αποκλειστική διοικητική εξουσία του διευθυντού του σχεδίου.

8.7 Όλες οι δαπάνες του προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που αναφέρονται στο προσωπικό που διατίθεται στην Κοινή Επιχείρηση από την Επιτροπή και από τη φιλοξενούσα οργάνωση, βαρύνουν την Κοινή Επιχείρηση.

8.8 Κάθε μέλος που έχει σύμβαση συνδέσεως με την [ΕΚΑΕ] αναλαμβάνει την υποχρέωση να επαναπροσλάβει τα μέλη του προσωπικού, τα οποία έχει διαθέσει στα σχέδια και τα οποία έχουν προσληφθεί προσωρινά από την Επιτροπή, μόλις συμπληρωθεί η εργασία τους στο πλαίσιο του σχεδίου.

8.9 Το συμβούλιο του JET καθορίζει τις λεπτομερείς διαδικασίες διορισμού και διοικήσεως του προσωπικού.»

14 Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 1987, 271/83, 15/84, 36/84, 113/84, 158/84, 203/84 και 13/85, Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (Συλλογή 1987, σ. 167), οι προσφεύγοντες, Βρετανοί υπήκοοι οι οποίοι προσελήφθησαν από την UKAEA και οι οποίοι, υπό την ιδιότητα αυτή, ετέθησαν στη διάθεση της κοινής επιχειρήσεως προκειμένου να συμμετάσχουν στην ομάδα του σχεδίου, προσέβαλαν την απόφαση του διευθυντή της κοινής επιχειρήσεως JET, η οποία ελήφθη εξ ονόματος της Επιτροπής, περί αρνήσεως εντάξεως των προσφευγόντων στο προσωπικό της Επιτροπής ΕΚΑΕ ως εκτάκτων υπαλλήλων. Οι προσφεύγοντες προέβαλαν, μεταξύ άλλων, κατ' ένσταση ότι το καταστατικό της κοινής επιχειρήσεως στερείται νομιμότητας, λόγω της διαφορετικής μεταχειρίσεως που εισάγουν τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού.

15 Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι ως άνω διατάξεις είχαν «πράγματι ως σκοπό τον καθορισμό διαφορετικού μισθού αναλόγως της οργάνωσης-μέλους που [διέθετε]

τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο στην κοινή επιχείρηση» (σκέψη 32). Ωστόσο, το Δικαστήριο επεσήμανε ότι «η JET συνιστ[ούσε] επιχείρηση απασχολούμενη αποκλειστικά με την έρευνα [...] και της οποίας η διάρκεια υπάρξεως περιορίζ[όταν] χρονικά» (σκέψη 35) και υπογράμμισε την ιδιόμορφη κατάσταση στην οποία είχε περιέλθει η UKAEA, η οποία, ως φιλοξενούσα οργάνωση, δέχθηκε να αναλάβει τις δικές της ευθύνες (σκέψεις 36 και 37). Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Δικαστήριο θεώρησε «ότι η εντελώς ειδική κατάσταση στην οποία βρισκ[όταν] η UKAEA, φιλοξενούσα οργάνωση, σε σχέση με την JET και η οποία δεν συγκριν[όταν] με την κατάσταση καμιάς άλλης οργάνωσης-μέλους της JET, συνιστ[ούσε] αντικειμενική δικαιολογία της διαφορετικής μεταχειρίσεως που θεσπίστηκε με το άρθρο 8, παράγραφοι 4 και 5, του καταστατικού» (σκέψη 38).

- 16 Στις 10 Δεκεμβρίου 1991, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε νομοθετικό ψήφισμα με το οποίο διατύπωσε τη γνώμη του, μεταξύ άλλων, επί της προτάσεως αποφάσεως του Συμβουλίου περί τροποποιήσεως του καταστατικού της κοινής επιχειρήσεως JET και εξέφρασε, στο πλαίσιο αυτό, τον φόβο ότι οι ανισότητες ως προς τις αμοιβές μεταξύ των ερευνητών που υπάγονταν στην υπηρεσία της Επιτροπής και εκείνων που υπάγονταν στις εθνικές αρχές θα προκαλέσουν, ενδεχομένως, εντάσεις στο πλαίσιο της JET (ΕΕ 1992, C 13, σ. 50).
- 17 Στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-177/94 και T-377/94, Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-2041), οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, Βρετανοί υπήκοοι, μέλη του προσωπικού της UKAEA που τέθηκαν στη διάθεση της JET, προσέβαλαν τις αποφάσεις της Επιτροπής περί απορρίψεως των αιτήσεών τους να προσληφθούν ως έκτακτοι υπάλληλοι της Κοινότητας. Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες επικαλέστηκαν, μεταξύ άλλων, τις μεταβολές των περιστάσεων που επήλθαν μετά την έκδοση της προπαρατεθείσας αποφάσεως Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου.
- 18 Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, αφενός, τα ακόλουθα: «[Ο]λα τα μέλη του προσωπικού που αποτελ[ούσαν] την ομάδα του σχεδίου βρίσκοντ[αν] σε παρόμοια κατάσταση, όποια και αν [ήταν] η οργάνωση-μέλος που τους [είχε διαθέσει] στην κοινή επιχείρηση. Όλοι εργάζοντα[ν] πράγματι αποκλειστικά για το σχέδιο, στους κόλπους της αυτής ομάδας και υπό την εξουσία του ίδιου διευθυντή. [Είχαν προσληφθεί] βάσει των ιδίων διαγωνισμών και [είχαν προαχθεί] βάσει των

προσόντων τους και μόνο, χωρίς να ληφθεί υπόψη ο κατ' όνομα εργοδότης τους.» (σκέψη 81). Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, αφετέρου, ότι εξακολουθεί να υφίσταται διαφορετική μεταχείριση στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου από την άποψη των αποδοχών και των προοπτικών σταδιοδρομίας, η οποία μεταχείριση απορρέει από τις διατάξεις των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού της κοινής επιχειρήσεως (σκέψεις 82, 84 και 85).

- 19 Εν συνεχεία, το Πρωτοδικείο επεσήμανε «ότι [είχαν] προκύψει ορισμένα νέα στοιχεία ή μεταβολές σε σχέση προς την κατάσταση που [είχε εξετάσει] το Δικαστήριο το 1987» και ότι «[επρόκειτο] ειδικότερα: α) για τη σημαντική παράταση της διάρκειας του JET· β) για τον λιγότερο σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η UKAEA στο πλαίσιο της οργανώσεως και της λειτουργίας της κοινής επιχειρήσεως· γ) για την εγκατάλειψη των αντιρρήσεων της UKAEA όσον αφορά την εκ μέρους του προσωπικού που [διέθετε] στο JET εγκατάλειψη της υπηρεσίας της για εκείνη της Επιτροπής· δ) για τη διατάραξη της λειτουργίας της κοινής επιχειρήσεως λόγω της κοινωνικής συγκρούσεως, και ε) για την αδυναμία του συστήματος προσλήψεως του JET να επιτύχει τους στόχους για τους οποίους [είχε καταρτιστεί]» (σκέψη 96).

- 20 Επίσης, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι:

«Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά τα στοιχεία, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι εξέλιπαν όλες οι πραγματικές περιστάσεις που έλαβε υπόψη το Δικαστήριο για να καταλήξει στην κρίση ότι η θεσπισθείσα από το καταστατικό του JET διαφορετική μεταχείριση ήταν αντικειμενικώς δικαιολογημένη. Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο δεν χρειάστηκε να αποφανθεί επί της διαφορετικής μεταχειρίσεως αναφορικά με τις προοπτικές σταδιοδρομίας και την ασφάλεια απασχολήσεως, που δεν αποτελούσαν επίδικα ζητήματα της υποθέσεως Ainsworth» (σκέψη 117.)

- 21 Όσον αφορά την έννοια του «λοιπού προσωπικού» που περιέχεται στο άρθρο 8 του καταστατικού, όπως αυτό είχε διατυπωθεί αρχικώς, το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι, «και μεν καμία διάταξη του καταστατικού δεν [απαγόρευε] ρητώς και σαφώς κατ' αρχήν την πρόσληψη ως «λοιπού προσωπικού», δυνάμει του άρθρου 8.5, προσώπων

τα οποία, όπως οι προσφεύγοντες, [είχαν] ήδη διατεθεί στο σχέδιο από την UKAEA, πλην όμως η γενική οικονομία του καταστατικού και το γράμμα των διατάξεών του [οδηγούσαν] στο συμπέρασμα ότι αυτή η πρόσληψη θα έθιγε σοβαρά το σύστημα προσλήψεως και διοικήσεως του προσωπικού που θεσπίστηκε από το εν λόγω καταστατικό» (σκέψη 136).

22 Το Πρωτοδικείο προσέθεσε ότι:

«Πράγματι, η έννοια του «λοιπού προσωπικού», στο άρθρο 8.5 του καταστατικού, πρέπει να ερμηνευθεί με αναφορά στο άρθρο 8.1, το οποίο ορίζει ότι η ομάδα του σχεδίου αποτελείται, αφενός, από προσωπικό προερχόμενο από τα μέλη του JET, σύμφωνα με το άρθρο 8.3, και, αφετέρου, από «λοιπό προσωπικό». Η πράξη με την οποία ένα διατεθέν από την UKAEA μέλος της ομάδας του σχεδίου παραιτείται από αυτή με μοναδικό σκοπό να μπορέσει να προσληφθεί από την Επιτροπή ως «λοιπό προσωπικό» δεν προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές» (σκέψη 137).

23 Το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι «τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού, όπως [ήσαν] διατυπωμένα [αρχικώς], δεν [μπορούσαν] να ερμηνευθούν ως επιτρέποντα την πρόσληψη των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού», κατά την έννοια των διατάξεων αυτών» (σκέψη 139), και διαπίστωσε «[την] έλλειψη νομιμότητας των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού, των συμπληρωματικών εκτελεστικών διατάξεών τους και των διοικητικών κανόνων που αποσκοπούν στην εφαρμογή τους, στο μέτρο που καθιερώνουν ή συμβάλλουν στη διατήρηση διαφορετικής μεταχειρίσεως, μη δικαιολογούμενης αντικειμενικώς και, συνεπώς, παράνομης, ιδίως ως προς τις προοπτικές προσβάσεως στην κοινοτική δημόσια υπηρεσία, μεταξύ δύο κατηγοριών υπαλλήλων του JET, ανάλογα με την οργάνωση μέλος που [διέθετε] τον οικείο υπάλληλο στην κοινή επιχείρηση» (σκέψη 141).

- 24 Όσον αφορά τα αιτήματα των προσφευγόντων που αποσκοπούσαν στη λήψη αποζημιώσεως λόγω των οικονομικών απωλειών που προκλήθηκαν από την επίμαχη δυσμενή διάκριση, το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι η παραβίαση, από το καταστατικό, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως δεν ήταν εν προκειμένω κατάφωρη ώστε να επισύρει την ευθύνη της Κοινότητας λόγω πράξεων που παρανόμως το Συμβούλιο εξέδωσε και η Επιτροπή εφάρμοσε (σκέψη 154).
- 25 Κατόπιν της προπαρατεθείσας αποφάσεως Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, ως προς την οποία δεν υποβλήθηκε αίτηση αναίρεσεως, η απόφαση 98/585/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998 (ΕΕ L 282 σ. 65), που άρχισε να ισχύει στις 21 Οκτωβρίου 1998, τροποποίησε το καταστατικό της κοινής επιχειρήσεως και απάλειψε, ειδικότερα, τις αναφορές στην έννοια του «λοιπού προσωπικού» που περιλαμβάνονταν σ' αυτό.
- 26 Σύμφωνα με το σημείο 4 του παραρτήματος της αποφάσεως 98/585, τα άρθρα 8.1, 8.3, 8.4, 8.5 και 8.7 διατυπώθηκαν ως εξής:

«8.1 Η ομάδα του σχεδίου επικουρεί τον διευθυντή του σχεδίου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Το προσωπικό της καθορίζεται στον πίνακα του προσωπικού όπως αυτός απεικονίζεται στον ετήσιο προϋπολογισμό. Η ομάδα απαρτίζεται από προσωπικό που προέρχεται από τα μέλη της κοινής επιχείρησης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο σημείο 8.3.»

«8.3 Τα μέλη της κοινής επιχείρησης που έχουν συνάψει σύμβαση σύνδεσης με την [ΕΚΑΕ] ή συμβάσεις ορισμένου χρόνου, στο πλαίσιο του προγράμματος σύντηξης [ΕΚΑΕ] στα κράτη μέλη με τα οποία δεν υπάρχει σύνδεση (που στο εξής καλούνται οργανισμοί προέλευσης), θέτουν στη διάθεση της κοινής επιχείρησης το προσωπικό που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα στον επιστημονικό, τεχνικό και διοικητικό τομέα.»

«8.4 Το προσωπικό που θέτουν σε διάθεση της κοινής επιχείρησης οι οργανισμοί προέλευσης αποσπάται στην κοινή επιχείρηση και:

- α) εξακολουθεί, κατά τη χρονική διάρκεια της απόσπασης, να θεωρείται απασχολούμενο από τον οργανισμό προέλευσης υπό τους όρους και προϋποθέσεις απασχόλησης των εν λόγω οργανισμών.

- β) δικαιούται, κατά τη χρονική διάρκεια της απόσπασής του, να λαμβάνει μια αποζημίωση, όπως ορίζεται στους “Κανονισμούς που εφαρμόζονται για την απόσπαση του προσωπικού των οργανισμών προέλευσης στην κοινή επιχείρηση”, οι οποίοι έχουν εγκριθεί από το συμβούλιο της JET βάσει των διατάξεων [του άρθρου] 8.5.»

«8.5 Το συμβούλιο της JET θεσπίζει την αναλυτική διαδικασία διοίκησης του προσωπικού (συμπεριλαμβανομένων και των “Κανονισμών που εφαρμόζονται για την απόσπαση του προσωπικού των οργανισμών προέλευσης στην κοινή επιχείρηση”). Θεσπίζει τις μεταβατικές διατάξεις και λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα που σχετίζονται με την ομάδα του σχεδίου η οποία έχει τοποθετηθεί στην κοινή επιχείρηση από την Επιτροπή και από τη φιλοξενούσα αρχή πριν από την 21η Οκτωβρίου 1998.»

«8.7 Όλες οι δαπάνες προσωπικού, συμπεριλαμβανομένης και της επιστροφής των εξόδων για το προσωπικό, με τις οποίες επιβαρύνονται οι οργανισμοί προέλευσης, από τους οποίους έχει αποσπασθεί, καθώς και οι δαπάνες για το προσωπικό που έχει τοποθετηθεί στην κοινή επιχείρηση από την Επιτροπή και από την φιλοξενούσα αρχή πριν από την έναρξη ισχύος των προαναφερόμενων διατάξεων, επιβαρύνουν την κοινή επιχείρηση.»

Ιστορικό της διαφοράς και διαδικασία

- 27 Οι δεκατρείς προσφεύγοντες-ενάγοντες, βρετανικής ιθαγενείας, εργάστηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου JET, οι δε οκτώ εξ αυτών για περίοδο 10 ή περισσότερων ετών, και κατείχαν θέσεις μηχανικών, τεχνικών ή σχεδιαστών. Οι ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι προσελήφθησαν άπαντες, δυνάμει μιας πρώτης ετήσιας συμβάσεως, πριν από την τροποποίηση του καταστατικού που έλαβε χώρα τον Οκτώβριο του 1998, δεν είχαν κανένα συμβατικό δεσμό με την UKAEA ή την Επιτροπή, αλλά απασχολούντο και αμείβονταν από τρίτες εταιρίες, οι οποίες είχαν συμβατικούς δεσμούς με την κοινή επιχείρηση JET. Οι προσλήψεις τους, που είχαν ως αντικείμενο να διατεθούν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες στην κοινή επιχείρηση JET, έπαυσαν να ισχύουν, εν πάση περιπτώσει, κατά την ημερομηνία λήξεως του σχεδίου, στις 31 Δεκεμβρίου 1999.
- 28 Η κοινή επιχείρηση JET συνήπτε συμβάσεις με εταιρίες παροχής εργατικού δυναμικού που είχαν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ατόμου ή ομάδας ατόμων που διέθεταν ειδικά προσόντα ή ειδικές τεχνικές ικανότητες. Οι ομαδικές συμβάσεις καθιστούσαν δυνατή τη διάθεση συνόλων εργαζομένων στην κοινή επιχείρηση JET, όπως των εργαζομένων που είχαν τοποθετηθεί στη MAC [«main assembly contract» (κύρια σύμβαση για τη συναρμολόγηση)], στη MEC [«main electrical contract» (κύρια σύμβαση για τον ηλεκτρισμό)], στο γραφείο σχεδιασμού ή στην υπηρεσία προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθώς και των προσώπων που εργάζονταν στην υπηρεσία ταχυδρομείου, των τηλεφωνητών ή των τεχνικών εργαστηρίου. Εξάλλου, η κοινή επιχείρηση JET συνήπτε με άλλες επιχειρήσεις συμβάσεις με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών όπως η συντήρηση και ο καθαρισμός κτιρίων.
- 29 Οι περισσότερες συμβάσεις που συνήπτε η κοινή επιχείρηση JET με εταιρίες παροχής εργατικού δυναμικού είχαν συναφθεί κατόπιν προσκλήσεων για υποβολή προσφορών εκ μέρους της κοινής επιχείρησης, οι οποίες δημοσιεύονταν κατά κανόνα ανά τριετία. Η διεύθυνση της JET προέβαινε σε ακρόαση των προταθέντων από τις εταιρίες που είχαν υποβάλει προσφορά υποψηφίων προτού εγκρίνει ή όχι την εκ μέρους της εταιρίας στην οποία κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός επιλογή των

προσώπων που πρόκειται να προσλάβει η κοινή επιχείρηση για να ασκήσουν τη δραστηριότητά τους στο πλαίσιο της επιχειρήσεως αυτής. Όλες οι συμβάσεις παροχής προσωπικού είχαν συναφθεί από την κοινή επιχείρηση JET για διάρκεια ενός έτους και μπορούσαν να ανανεωθούν, πάντοτε σε ετήσια βάση. Αντιθέτως, οι εν λόγω συμβάσεις μπορούσαν να καταγγελθούν ανά πάσα στιγμή.

- 30 Καθένας από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες απηύθυνε στην Επιτροπή έγγραφο το οποίο στηριζόταν, κυρίως, στο άρθρο 90 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), μεταξύ της 14ης Νοεμβρίου 2000 και της 3ης Μαΐου 2001. Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες επικαλέστηκαν, επικουρικός, ως έρεισμα το άρθρο 188 ΕΚΑΕ. Ζήτησαν από την Επιτροπή να λάβει απόφαση σχετικά με την αίτηση αποζημιώσεώς τους λόγω της παραβάσεως που διέπραξε η κοινή επιχείρηση JET με το να μην προσλάβει, κατά παράβαση του καταστατικού της, τους προσφεύγοντες-ενάγοντες ως εκτάκτους υπαλλήλους των Κοινοτήτων.
- 31 Δεδομένου ότι ουδεμία απάντηση δόθηκε στην ως άνω αίτηση εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών, καθένας από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες υπέβαλε, μεταξύ της 4ης και της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, διοικητική ένσταση στην Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, κατά της σιωπηρής αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεώς τους.
- 32 Με απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, η Επιτροπή απέρριψε τις διοικητικές ενστάσεις των προσφευγόντων-εναγόντων.
- 33 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στις 7 Μαΐου 2002, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες άσκησαν την παρούσα προσφυγή-αγωγή.
- 34 Με διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 10ης Σεπτεμβρίου 2002, επετράπη στο Συμβούλιο να παρέμβει στην παρούσα υπόθεση υπέρ της Επιτροπής.

- 35 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν σε ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαΐου 2003.
- 36 Με διάταξη της 21ης Ιουλίου 2003, ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος του Πρωτοδικείου προχώρησε εκ νέου στη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας προκειμένου να επιτραπεί στους διαδίκους να διευκρινίσουν τις απόψεις τους σχετικά με το εφαρμοστέο στην παρούσα διαφορά νομικό πλαίσιο και τις συνέπειες που έπρεπε να αντληθούν από το εν λόγω νομικό πλαίσιο. Οι διάδικοι διατύπωσαν τις απόψεις τους επ' αυτού κατά τη διάρκεια νέας συνεδριάσεως, η οποία έλαβε χώρα στις 23 Σεπτεμβρίου 2003.

Αιτήματα των διαδίκων

- 37 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:
- να αναγνωρίσει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να διορίσει τους προσφεύγοντες-ενάγοντες σε κοινοτικές θέσεις, διέπραξε παρανομία ενεργώντας κατά παράβαση των άρθρων 8.1 και 8.5 του καταστατικού της JET.
 - να αναγνωρίσει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να διορίσει τους προσφεύγοντες-ενάγοντες σε κοινοτικές θέσεις, διέπραξε παρανομία καθόσον εισήγαγε δυσμενείς διακρίσεις χωρίς καμία αντικειμενική δικαιολογία.
 - να αναγνωρίσει, στο μέτρο που αποδεικνύεται αναγκαίο, ότι είναι παράνομη, αυτή καθ' εαυτήν, κάθε τροποποίηση του καταστατικού της JET που αποσκοπεί στο να καταστεί νόμιμη μια μεταχείριση που ήταν παράνομη.

- να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής της 22ας Ιανουαρίου 2001·

- να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποζημιώσει τους προσφεύγοντες-ενάγοντες για τις απώλειες εισοδημάτων από εργασία και άλλων ωφελημάτων οι οποίες προκλήθηκαν από τις προαναφερθείσες παραβάσεις·

- να διατάξει κάθε άλλο μέτρο που το Πρωτοδικείο θα θεωρήσει δίκαιο και επιεικές·

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

38 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Συμβούλιο, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή·

- να αποφανθεί κατά νόμον επί των δικαστικών εξόδων·

Επί της φύσεως της διαφοράς

39 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες αποσκοπούν κατ' ουσίαν στην αποκατάσταση της υλικής ζημίας που υπέστησαν λόγω του ότι δεν προσελήφθησαν από την Επιτροπή στο πλαίσιο συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων. Τα αιτήματά τους, όπως αυτά εκτέθηκαν στη σκέψη 37 ανωτέρω, τα οποία αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στην ακύρωση της αποφάσεως της 22ας Ιανουαρίου 2002 περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως που είχε υποβάλει καθένας από τους προσφεύγοντες-

ενάγοντες στην Επιτροπή κατόπιν της σιωπηρής απορρίψεως της αιτήσεώς του περί αποζημιώσεως, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφηκε στις σκέψεις 30 και 31 ανωτέρω, έχουν ως αποτέλεσμα να επιληφθεί το Πρωτοδικείο της βλαπτικής πράξεως κατά της οποίας ασκήθηκε η ένσταση (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1989, 346/87, Bossi κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 303, σκέψη 10), ήτοι, εν προκειμένω, της σιωπηρής απορρίψεως της αιτήσεώς τους περί αποζημιώσεως. Τα ως άνω αιτήματα πρέπει να θεωρηθούν αλληλένδετα με την αίτηση, η οποία έχει στην πραγματικότητα ως μοναδικό και αμιγή σκοπό την καταβολή αποζημιώσεως, αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής-αγωγής και θεμελιώνεται στην παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά που επέδειξε η Επιτροπή με το να μην προσλάβει τους ενδιαφερομένους στο πλαίσιο τέτοιων συμβάσεων, κατά παράβαση των προβλεπομένων στο καταστατικό της JET. Ελλείπει οιασδήποτε συμβατικής σχέσεως μεταξύ των προσφευγόντων-εναγόντων και της Επιτροπής, η προσφυγή-αγωγή θέτει ζήτημα εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας.

- 40 Υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, πρέπει να προσδιοριστεί αυτεπαγγέλτως, προκειμένου περί ζητήματος δημοσίας τάξεως, αν η διαφορά εμπίπτει είτε στις γενικές ένδικες διαφορές περί εξωσυμβατικής ευθύνης, που διέπονται από το άρθρο 151 ΕΚΑΕ και το άρθρο 188, παράγραφος 2, ΕΚΑΕ, είτε στις ένδικες διαφορές οι οποίες αφορούν τις σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της και οι οποίες διέπονται από το άρθρο 152 ΕΚΑΕ. Κατά τα λοιπά, το Πρωτοδικείο άκουσε τους διαδίκους οι οποίοι ανέπτυξαν τα επιχειρήματά τους επί του ζητήματος αυτού κατά τη συνεδρίαση που έλαβε χώρα προς τούτο στις 23 Σεπτεμβρίου 2003.
- 41 Η προσφυγή-αγωγή πρέπει να ερμηνευθεί ως εμπίπτουσα στις διαφορές μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της, τούτο δε για λόγους τριών ειδών.
- 42 Πρώτον, η εκτίμηση του βασίμου της προσφυγής-αγωγής εξαρτάται από την ερμηνεία του καταστατικού της JET, το οποίο, όπως ισχυρίζονται οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, τους παρέιχε δικαίωμα να προσληφθούν ως έκτακτοι υπάλληλοι. Επιπλέον, η αποζημίωση που ζητεί κάθε προσφεύγων-εναγών ισοδυναμεί με τη διαφορά μεταξύ του ποσού που θα ελάμβανε εάν είχε εργασθεί ως έκτακτος υπάλληλος στο πλαίσιο της κοινής επιχειρήσεως και του ποσού που εισέπραξε από τον εργοδότη ο οποίος τον έθεσε στη διάθεση της JET. Πάντως, σε περιπτώσεις, όπως εκείνη της προκειμένης υποθέσεως, >στις οποίες τα επίμαχα δικαιώματα είναι δικαιώματα απορρέοντα από τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως, τα προς επίλυση νομικά προβλήματα είναι ανάλογα με εκείνα που τίθενται στην περίπτωση κατά την οποία οι προσφεύγοντες διεκδικούν την ιδιότητα του μόνιμου ή εκτάκτου υπαλλήλου και κατά την οποία το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο ξεετάζουν τις

διαφορές στο πλαίσιο των ενδίκων υπαλληλικών διαφορών (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1975, 65/74, Porrini κ.λπ. κατά ΕΚΑΕ κ.λπ., Συλλογή τόμος 1975, σ. 129, σκέψεις 3 έως 13, και του Πρωτοδικείου της 12ης Μαΐου 1998, T-184/94, O'Casey κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I A 183 και II-565, σκέψεις 56 έως 62).

- 43 Δεύτερον, η έννοια της διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της ερμηνεύεται ευρέως από τη νομολογία, πράγμα που έχει ως συνέπεια να εξετάζονται στο πλαίσιο αυτό οι διαφορές που αφορούν πρόσωπα τα οποία δεν έχουν ούτε την ιδιότητα του μονίμου υπαλλήλου ούτε εκείνη του εκτάκτου υπαλλήλου, αλλά τα οποία διεκδικούν την ιδιότητα αυτή (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Απριλίου 1979, 116/78, Bellintani κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980-I, σ. 19, σκέψη 6- της 11ης Ιουλίου 1985, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 και 10/84, Salerno κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, Συλλογή 1985, σ. 2523, σκέψεις 24 και 25, και της 13ης Ιουλίου 1989, 286/83, Alexis κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 2445, σκέψη 9). Τούτο ισχύει, ειδικότερα, όσον αφορά τους υποψηφίους των διαγωνισμών (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1965, 23/64, Vandevyvere κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 49). Η Επιτροπή ορθώς ισχυρίζεται ότι μια πολύ περιοριστική αντίληψη των διαφορών μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της θα αποτελούσε παράγοντα ελλείψεως ασφαλείας δικαίου, θέτοντας τους τυχόν προσφεύγοντες σε κατάσταση αβεβαιότητας ως προς τη νομική οδό που πρέπει να ακολουθήσουν ή παρέχοντάς τους μια τεχνητή επιλογή.
- 44 Κατά τα λοιπά, σε αυτό το κανονιστικό πλαίσιο εξετάστηκαν οι υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (σκέψεις 10 έως 13) και Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής (σκέψεις 44 και 45), οι οποίες αφορούσαν μέλη του προσωπικού της JET τα οποία δεν είχαν ούτε την ιδιότητα του μονίμου υπαλλήλου ούτε εκείνη του εκτάκτου υπαλλήλου των Κοινοτήτων.
- 45 Βεβαίως, εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες διεκδικούν μόνον εκ των υστέρων το δικαίωμα να λάβουν οικονομικά ωφελήματα που αντλούνται από διατάξεις του καταστατικού οι οποίες, κατά τη γνώμη τους, έπρεπε να είχαν εφαρμοστεί κατά το παρελθόν επί των προσφευγόντων-εναγόντων και οι οποίες δεν είναι πλέον εν ισχύ. Επιπλέον, ναι μεν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ισχυρίζονται ότι ένα μέρος της ζημίας που υπέστησαν συνίσταται σε οικονομικές απώλειες που συνδέονται με τις προοπτικές μελλοντικής προσλήψεώς τους ως εκτάκτων υπαλλήλων, μετά τη λήξη του σχεδίου JET, πλην όμως οι ως άνω ισχυρισμοί δεν συνοδεύονται από αίτηση, παρούσα ή μελλοντική, προσλήψεως των προσφευγόντων-εναγόντων ως εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας.

- 46 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διαφορά δεν θα είχε αντικείμενο και ότι δεν θα εδημιουργείτο ένδικη διαφορά χωρίς παραπομπή στο καθεστώς που εφαρμόζεται επί των εκτάκτων υπαλλήλων που προσλαμβάνονται από τις Κοινότητες, στο πλαίσιο του οποίου είχε ενταχθεί το προσωπικό της ομάδας του σχεδίου το οποίο είχε διατεθεί από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως. Επομένως, θα ήταν τεχνητό να θεωρηθεί ότι δεν εμπίπτει στις ένδικες υπαλληλικές διαφορές το ζήτημα αν η προβλεπόμενη από το καταστατικό έννοια της ομάδας του σχεδίου έπρεπε να συμπεριλάβει τους προσφεύγοντες-ενάγοντες όταν αυτοί εργάζονταν στην κοινή επιχείρηση JET.
- 47 Τέλος, τρίτον, οι διάδικοι εντάχθηκαν οι ίδιοι στο πλαίσιο μιας ένδικης υπαλληλικής διαφοράς, έστω και αν επίσης μνημονεύθηκε, επικουρικώς, όταν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υπέβαλαν την αίτησή τους περί αποζημιώσεως, η δυνατότητα να εξεταστεί η διαφορά στο πλαίσιο της εξωσυμβατικής ευθύνης, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 30 ανωτέρω. Κατά τη συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 2003, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ανέφεραν ότι, δεδομένου ότι είχαν λάβει γνώση του ότι η Επιτροπή είχε θεωρήσει ότι οι αιτήσεις των προσφευγόντων-εναγόντων στην υπόθεση T-45/01 πρέπει να ερμηνευθούν ως εμπίπτουσες στο πλαίσιο του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, είχαν ενταχθεί στο ίδιο πλαίσιο κατά το στάδιο της αιτήσεώς τους περί αποζημιώσεως. Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες επιβεβαίωσαν ότι, κατά τη γνώμη τους, η διαφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 152 ΕΚΑΕ. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο υπογράμμισαν ότι η διαφορά και το προσαπτόμενο παράπτωμα έβρισκαν έρεισμα σε διατάξεις του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.
- 48 Οι λόγοι που εκτέθηκαν ανωτέρω δικαιολογούν το να ερμηνευθεί η προσφυγή-αγωγή ως εμπίπτουσα στις διαφορές μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της. Το ως άνω συμπέρασμα δεν κλονίζεται από τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, οι οποίες παρουσιάζουν, βεβαίως, όπως συμφωνούν οι διάδικοι, καινοφανή χαρακτήρα από πολλές απόψεις.
- 49 Πρώτον, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν ανήκουν, όπως στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου και Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, στο προσωπικό της UKAEA το οποίο διατέθηκε στην κοινή επιχείρηση και διέπεται, ως εκ τούτου, από το άρθρο 8 του καταστατικού της JET.

50 Δεύτερον, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν διεκδικούν, ούτε διεκδίκησαν ποτέ, την ιδιότητα του εκτάκτου υπαλλήλου. Σε αντίθεση με τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου και Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, ή με την υπόθεση, η οποία μνημονεύεται στο υπόμνημα αντικρούσεως και επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαΐου 2000, T-177/97, Simon κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-75 και II-319), που επιβεβαιώθηκε κατ' αναίρεση με την απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Ιουνίου 2002, C-247/00 P, Simon κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-5999), οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ουδέποτε ζήτησαν από την Επιτροπή ή από τη διεύθυνση της JET να τους προσλάβει ως εκτάκτους υπαλλήλους κατά την περίοδο δραστηριοποίησέως τους στην υπηρεσία της κοινής επιχειρήσεως.

51 Τρίτον, αντικείμενο της παρούσας προσφυγής-αγωγής είναι μια αίτηση που αποσκοπεί αμιγώς στην καταβολή αποζημιώσεως, όπως ελέγχθη στη σκέψη 39 ανωτέρω, η οποία υποβλήθηκε ενώ το σχέδιο JET έβαινε προς την περάτωσή του ή λίγο μετά τη λήξη του.

52 Παρά τις ως άνω ιδιαίτερες περιστάσεις, η διαφορά πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο των ενδίκων διαφορών μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της, που διέπονται από το άρθρο 152 ΕΚΑΕ, και, κατά συνέπεια, με γνώμονα τις αντίστοιχες διατάξεις, ιδίως όσον αφορά τη διαδικασία και τις προθεσμίες.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

53 Χωρίς να προβάλλει τυπικά ένσταση απαραδέκτου, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Συμβούλιο, ισχυρίζεται ότι το παραδεκτό της αιτήσεως περί αποζημιώσεως αμφισβητείται, λόγω του ότι οι ενδιαφερόμενοι καθυστέρησαν να κινήσουν τη διαδικασία. Αφενός, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες μπορούσαν, από την αρχή της λειτουργίας της κοινής επιχειρήσεως JET, το 1978,

να θέσουν το ζήτημα των όρων προσλήψεως, ως προς τους οποίους διαμαρτύρονται σήμερα, και ότι ενήργησαν ελεύθερα και με πλήρη επίγνωση της καταστάσεως όταν υπέγραψαν σύμβαση με τον εργοδότη τους. Αφετέρου, η Επιτροπή εκτιμά ότι, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στην προπαρατεθείσα απόφαση Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, ότι είχε επέλθει μεταβολή των περιστάσεων κατά την εξέλιξη του σχεδίου JET, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες όφειλαν να ενεργήσουν εντός εύλογης προθεσμίας από την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως και κατά το μέτρο που το άρθρο 90 του ΚΥΚ δεν τάσσει προθεσμία για την υποβολή αιτήσεως, η ως άνω εύλογη προθεσμία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη.

- 54 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες προβάλλουν ότι, δεδομένου ότι το άρθρο 90 του ΚΥΚ δεν τάσσει προθεσμία για την υποβολή αιτήσεως, ουδεμία παραγραφή μπορεί να αντιταχθεί έναντι αυτών λαμβανομένου υπόψη του χρονικού σημείου κατά το οποίο υπέβαλαν στην Επιτροπή την αίτησή τους περί αποζημιώσεως. Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υποστηρίζουν ότι το να απαιτείται η τήρηση μιας εύλογης προθεσμίας, η οποία δεν προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις, παραβιάζει τις αρχές της ασφαλείας δικαίου και της μη αναδρομικότητας και ότι το να αντιτάσσεται μια τέτοια προθεσμία, όταν ασκείται αγωγή, συνιστά προσβολή του δικαιώματος για αμερόληπτη δίκη το οποίο καθιερώνεται από το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 55 Δεδομένου ότι η διαφορά εντάσσεται στο πλαίσιο του άρθρου 152 ΕΚΑΕ, όπως ελέχθη στη σκέψη 52 ανωτέρω, οι κανόνες του παραδεκτού της παρούσας προσφυγής-αγωγής καθορίζονται αποκλειστικώς από τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τόσο των άρθρων 151 ΕΚΑΕ και 188 ΕΚΑΕ (άρθρων 235 ΕΚ και 288 ΕΚ) όσο και του άρθρου 43 (νυν άρθρου 46) του Οργανισμού του Δικαστηρίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 1975, 9/75, Meyer-Burckhardt κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 363, σκέψεις 7, 10 και 11).
- 56 Δεν αμφισβητείται ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ακολούθησαν τη διαδικασία που προβλέπεται από τις προμνησθείσες διατάξεις του ΚΥΚ. Πάντως, το άρθρο 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ δεν τάσσει καμία προθεσμία για την υποβολή αιτήσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαΐου 1981, 29/80, Reinartz κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 1311, σκέψη 12), πράγμα που δεν αμφισβητεί η καθής-εναγομένη.

Υποχρέωση τηρήσεως εύλογης προθεσμίας

- 57 Η τήρηση εύλογης προθεσμίας απαιτείται σε όλες τις περιπτώσεις όπου, εφόσον τα νομοθετήματα δεν περιέχουν σχετική ρύθμιση, οι αρχές της ασφαλείας δικαίου ή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εμποδίζουν τα κοινοτικά όργανα και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα να ενεργούν χωρίς κανένα χρονικό όριο, διακυβεύοντας έτσι, μεταξύ άλλων, τη σταθερότητα κεκτημένων νομικών καταστάσεων. Όσον αφορά τις αξιώσεις στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης που μπορούν να καταλήξουν σε χρηματική επιβάρυνση για την Κοινότητα, η τήρηση εύλογης προθεσμίας για την υποβολή αιτήσεως περί αποζημίωσης διαπνέεται επίσης από τη μέριμνα προστασίας των δημοσίων οικονομικών η οποία ευρίσκει μια ειδική έκφραση, για τις αξιώσεις στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, στην πενταετή προθεσμία παραγραφής που καθορίζει το άρθρο 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου.
- 58 Για τα κοινοτικά όργανα, η τήρηση εύλογης προθεσμίας αποτελεί πτυχή της αρχής της χρηστής διοικήσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 1997, C-282/95 P, *Guérin automobiles* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-1503) και ανάγεται στη θεμελιώδη απαίτηση της ασφαλείας δικαίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 52/69, *Geigy* κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973 σ. 189, σκέψεις 20 και 21).
- 59 Όσον αφορά τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, το Δικαστήριο έκρινε, στην περίπτωση μιας αγωγής αποζημίωσης, ότι το ζημιωθέν πρόσωπο, αν δεν θέλει να υποστεί το ίδιο τη ζημία, πρέπει να επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια για να περιοριστεί η έκταση της ζημίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C-37/90, *Mulder* κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3061, σκέψη 33).
- 60 Ο μόνιμος ή έκτακτος υπάλληλος οφείλει να τηρεί εύλογη προθεσμία για την υποβολή αιτήσεως σε κοινοτικό όργανο από τη στιγμή που λαμβάνει γνώση μιας πράξεως ή ενός νέου ουσιώδους περιστατικού (βλ., όσον αφορά την αμφισβήτηση

των όρων προσλήψεως, απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Δεκεμβρίου 1983, 190/82, Blomefield κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3981, σκέψεις 10 και 11, και διατάξεις του Πρωτοδικείου της 25ης Μαρτίου 1998, T-202/97, Koorman κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-163 και II-511, σκέψη 24, και της 29ης Απριλίου 2002, T-68/98, Jung κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2002, σ. I-A-55 και II-251, σκέψη 41).

- 61 Ομοίως, η ως άνω απαίτηση εφαρμόζεται, κατ' αναλογία, επί αιτήσεως για τη λήψη αποφάσεως την οποία υποβάλλουν πρόσωπα που δεν είναι ούτε μόνιμοι ούτε έκτακτοι υπάλληλοι, αλλά τα οποία απευθύνονται στο κοινοτικό όργανο και του ζητούν να λάβει θέση.
- 62 Η τήρηση εύλογης προθεσμίας που επιβάλλεται στους ιδιώτες για την υποβολή αιτήσεως περί αποκαταστάσεως ζημίας προκληθείσας από την Κοινότητα στο πλαίσιο των σχέσεων της με τους υπαλλήλους της εξυπηρετεί ειδικότερα, στο πλαίσιο αυτό, τον συνδεδόμενο με την ασφάλεια δικαίου σκοπό να αποφεύγεται η έκθεση του κοινοτικού προϋπολογισμού σε δαπάνες που συνδέονται με μια λίαν απομακρυσμένη χρονικά γενεσιουργό αιτία.
- 63 Εν πάση περιπτώσει, τούτο ισχύει όταν, όπως εν προκειμένω, η ασκηθείσα προσφυγή-αγωγή έχει αποκλειστικώς χρηματικό αντικείμενο και δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την τροποποίηση των εννόμων σχέσεων μεταξύ του οικείου κοινοτικού οργάνου και των προσφευγόντων-εναγόντων ή μεταξύ του οργάνου αυτού και των υπαλλήλων του.
- 64 Εξάλλου, σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, η απαίτηση τηρήσεως εύλογης προθεσμίας, η οποία πόρρω απέχει από το να θίγει την αρχή της ασφαλείας δικαίου, είναι ικανή να εγγυηθεί την ασφάλεια των εννόμων σχέσεων. Περαιτέρω, η ως άνω απαίτηση δεν θίγει την αρχή της μη αναδρομικότητας, δεδομένου ότι, άλλωστε, η αναδρομικότητα είναι αποδεκτή εκτός του πεδίου του ποινικού δικαίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης

Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedessa κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 45). Επιπλέον, το δικαίωμα των πολιτών για αμερόληπτη δίκη, όπως αυτό αναγνωρίζεται από το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, δεν αντιτίθεται στο να συναγάγει το επιληφθέν δικαστήριο τις συνέπειες, ακόμη και ελλείψει ρητών κανόνων περί εκπροθέσμου, του ότι η αγωγή ασκήθηκε μετά από προδήλως υπερβολικό χρονικό διάστημα.

- 65 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η τήρηση εύλογης προθεσμίας, η οποία ανάγεται στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, και ειδικότερα στην αρχή της ασφαλείας δικαίου, ήταν επιβεβλημένη, εν προκειμένω, όσον αφορά την αίτηση των προσφευγόντων-εναγόντων περί αποκαταστάσεως, εκ μέρους της Κοινότητας, της ζημίας που ήταν καταλογιστέα σε αυτή.

Διάρκεια της εύλογης προθεσμίας

- 66 Η περίοδος κατά την οποία οι ενδιαφερόμενοι όφειλαν να υποβάλουν στο κοινοτικό όργανο τις αιτήσεις τους περί αποζημιώσεως, προκειμένου αυτές να μπορούν να θεωρηθούν ως υποβληθείσες εντός ευλόγου προθεσμίας από τη στιγμή κατά την οποία οι ενδιαφερόμενοι έλαβαν γνώση της καταστάσεως για την οποία διαμαρτύρονται, πρέπει να εκτιμηθεί με γνώμονα τις νομικές και τις πραγματικές περιστάσεις που χαρακτηρίζουν την εν λόγω κατάσταση. Ο εύλογος χαρακτήρας της προθεσμίας εκτιμάται σε συνάρτηση με τις περιστάσεις που χαρακτηρίζουν κάθε υπόθεση και, ειδικότερα, με τα συμφέροντα του ενδιαφερομένου που διακυβεύονται στη δίκη, την περιπλοκότητα της υποθέσεως και τη συμπεριφορά των διαδίκων (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 187).
- 67 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μεταξύ των διαφόρων περιπτώσεων στις οποίες η νομολογία απαιτεί την τήρηση εύλογης προθεσμίας, καμία δεν είναι συγκρίσιμη με τις περιστάσεις της παρούσας διαφοράς και δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση μιας κατ' αναλογία συλλογιστικής όσον αφορά τη διάρκεια της προθεσμίας.

- 68 Αντιθέτως, ένα σημείο συγκρίσεως μπορεί να αντληθεί από την προβλεπόμενη στο άρθρο 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου πενταετή προθεσμία παραγραφής όσον αφορά τις αξιώσεις στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, που υπομνήσθηκε στη σκέψη 57 ανωτέρω, καίτοι η εν λόγω προθεσμία δεν εφαρμόζεται στις διαφορές μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της (απόφαση Meyer-Burckard κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 7, 10 και 11). Η ως άνω διάταξη επιτρέπει να αντιτάσσεται σε κάθε πρόσωπο που ζητεί αποκατάσταση ζημίας από την Κοινότητα η τήρηση προθεσμίας δυναμένης να εγγυηθεί την ασφάλεια δικαίου και προσδιοριζομένης προς το συμφέρον όλων. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή επιτρέπει, συγχρόνως, στον ενδιαφερόμενο να διαθέτει μια αρκούντως μακρά περίοδο, από την επέλευση του ζημιολόγου γεγονότος, προκειμένου να προβάλει τους ισχυρισμούς του ενώπιον του κοινοτικού οργάνου, και στην Κοινότητα να προστατεύσει τα κοινοτικά οικονομικά από αιτήσεις των οποίων οι συντάκτες επέδειξαν ελάχιστη επιμέλεια.
- 69 Η αναφορά αυτή είναι λυσιτελής στην παρούσα υπόθεση, δεδομένου ότι, εάν η διαφορά επιλυόταν, υπέρ των προσφευγόντων-εναγόντων, με την αναγνώριση της ευθύνης της Κοινότητας και την υποχρέωση της Κοινότητας να αποζημιώσει τους προσφεύγοντες-ενάγοντες, τα αποτελέσματα της αποφάσεως θα αφορούσαν κυρίως, αν όχι αποκλειστικώς, τα κοινοτικά οικονομικά.
- 70 Συγκεκριμένα, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ουδέποτε είχαν οποιονδήποτε άμεσο νομικό δεσμό με την κοινή επιχείρηση JET και την Επιτροπή, η δε κοινή επιχείρηση έπαυσε, εν πάση περιπτώσει, να υφίσταται στις 31 Δεκεμβρίου 1999. Επομένως, ο χρόνος που χρειάστηκαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες προκειμένου να ασκήσουν την προσφυγή-αγωγή τους, η οποία, ως προς το αντικείμενό της, αποσκοπεί αμιγώς στην επιδίκαση αποζημιώσεως, δεν θα μπορούσε, πχ., ούτε να θίξει κεκτημένες νομικές καταστάσεις υπέρ τρίτων, ούτε να αμφισβητήσει τη σταθερότητα των νομικών προϋποθέσεων υπό τις οποίες ενεργούν τα κοινοτικά όργανα. Κατά συνέπεια, η ασφάλεια δικαίου, στην προστασία της οποίας αποσκοπεί, εν προκειμένω, η απαίτηση εύλογης προθεσμίας, είναι, κατ' ουσίαν, εκείνη της οποίας πρέπει να απολαύουν τα κοινοτικά οικονομικά.
- 71 Υπό τις συνθήκες αυτές, και λαμβανομένων υπόψη, αφενός, του σημείου συγκρίσεως που παρέχει η προβλεπόμενη από το άρθρο 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου πενταετή προθεσμία παραγραφής όσον αφορά τις αξιώσεις στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης και, αφετέρου, της ελλείψεως άλλης αναφοράς σε οποιονδήποτε αποχρώντα λόγο που θα αναιρούσε το ως άνω σημείο συγκρίσεως,

πρέπει να θεωρηθεί, κατ' αναλογία, ότι οι ενδιαφερόμενοι, εφόσον θεωρούσαν ότι αποτελούν αντικείμενο μη σύννομης μεταχειρίσεως που εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, όφειλαν να υποβάλουν αίτηση στο κοινοτικό όργανο αποσκοπούσα στο να λάβει το τελευταίο τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να επανορθωθεί και να παύσει να υφίσταται η κατάσταση αυτή εντός ευλόγου προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη από το χρονικό σημείο κατά το οποίο οι ενδιαφερόμενοι έλαβαν γνώση της καταστάσεως για την οποία διαμαρτύρονται.

Σημείο εκκινήσεως της εύλογης προθεσμίας

- 72 Ελλείπει πράξεως, μονομερούς ή συμβατικού χαρακτήρα, που να διέπει τις σχέσεις μεταξύ του κοινοτικού οργάνου και καθενός των προσφευγόντων-εναγόντων, πρέπει να αναζητηθεί ποιο περιστατικό ανέδειξε την εισάγουσα δυσμενείς διακρίσεις, όπως υποστηρίζεται, κατάσταση στην οποία ευρίσκεται καθένας από αυτούς έναντι του λοιπού προσωπικού που εργάζεται στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου JET. Τότε, το περιστατικό αυτό θα μπορεί να χαρακτηριστεί ως νέο ουσιώδες περιστατικό, αφότου δε ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση του εν λόγω περιστατικού, όφειλε να τηρήσει εύλογη προθεσμία για την υποβολή αιτήσεως στην Επιτροπή.
- 73 Από τη δικογραφία και από την παράθεση, στις σκέψεις 28 και 29 ανωτέρω, των όρων προσλήψεως στη JET του επί συμβάσει προσωπικού, όπως είναι οι προσφεύγοντες-εναγόντες, προκύπτει ότι είχαν συναφθεί ετήσιες ανανεώσιμες συμβάσεις μεταξύ της διευθύνσεως της JET και τρίτων επιχειρήσεων παροχής εργατικού δυναμικού για τη διάθεση ενός ή περισσότερων εργαζομένων. Βεβαίως, οι προσφεύγοντες-εναγόντες δεν ήταν συμβαλλόμενα μέρη στις κατ' αυτόν τον τρόπον συναφθείσες ατομικές ή ομαδικές συμβάσεις, δεδομένου ότι οι εν λόγω συμβάσεις ορίζουν ότι εργοδότης τους ήταν η συμβαλλόμενη με τη JET επιχείρηση (άρθρα 3 και 4 της τυποποιημένης ατομικής συμβάσεως, άρθρα 5 και 8 της τυποποιημένης ομαδικής συμβάσεως). Ωστόσο, κάθε εργαζόμενος υπέγραφε ένα παράρτημα της συμβάσεως, στο οποίο εκτίθενται οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες του στο πλαίσιο της διαθέσεώς του στη JET και το οποίο ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι ο εργαζόμενος έλαβε γνώση των συμβατικών διατάξεων που δεσμεύουν τον εργοδότη του και τη JET και ότι ο εν λόγω εργαζόμενος υπάγεται στις ως άνω διατάξεις.

- 74 Έτσι, οι προαναφερθείσες ατομικές ή ομαδικές συμβάσεις προσδιόριζαν, κατά τρόπο ακριβή και μη επιδεχόμενο παρερμηνείας, την κατάσταση των προσφευγόντων-εναγόντων έναντι της JET ως μισθωτού προσωπικού τρίτων συμβαλλομένων με τη JET επιχειρήσεων, που τέθηκε στη διάθεση της κοινής επιχειρήσεως από τους εργοδότες του, ήτοι με όρους απασχολήσεως χωριστούς από εκείνους του προσωπικού που τέθηκε στη διάθεση της κοινής επιχειρήσεως από την ΥΚΑΕΑ ή από τα άλλα μέλη της κοινής επιχειρήσεως, μαζί με το οποίο προσωπικό εργάζονταν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες.
- 75 Από τις ατομικές ή ομαδικές τυποποιημένες συμβάσεις, οι οποίες συνήφθησαν μεταξύ της JET και των τρίτων επιχειρήσεων και κατατέθηκαν στη δικογραφία, προκύπτει ότι οι εν λόγω συμβάσεις είχαν συναφθεί για μέγιστη διάρκεια ενός έτους, ήσαν ανανεώσιμες αλλά επιδεκτικές διακοπής ανά πάσα στιγμή, μετά από προειδοποίηση ενός μηνός (άρθρο 2 της ατομικής τυποποιημένης συμβάσεως, άρθρα 4 και 5.7 της ομαδικής τυποποιημένης συμβάσεως). Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι ο ως άνω χρονικός περιορισμός συνδεόταν με την αρχή του ετήσιου χαρακτήρα του προϋπολογισμού η οποία εφαρμοζόταν στη JET, προσθέτοντας ότι, «όταν οι υπηρεσίες των ενδιαφερομένων προσώπων ήσαν αναγκαίες για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος, οι συναφθείσες με τις επιχειρήσεις συμβάσεις ανανεώνονταν κάθε φορά για μια νέα περίοδο ενός έτους». Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις των τυποποιημένων συμβάσεων, η ανανέωση των συμβάσεων μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο με πρωτοβουλία της κοινής επιχειρήσεως και όχι των τρίτων επιχειρήσεων και ακόμη λιγότερο των υπαλλήλων τους. Το άρθρο 2 της ατομικής τυποποιημένης συμβάσεως και το άρθρο 4 της ομαδικής τυποποιημένης συμβάσεως ορίζουν, κατά τρόπο πανομοιότυπο: «Η κοινή επιχείρηση επιφυλάσσεται, κατά βούληση, του δικαιώματος να παρατείνει τη σύμβαση για συμπληρωματική περίοδο δώδεκα μηνών.» Η σιωπηρή ανανέωση των συμβάσεων δεν έχει προβλεφθεί.
- 76 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, οι οποίοι αμείβονταν ως ωρομίσθιοι, υπογράμμισαν την έλλειψη ασφάλειας των όρων εργασίας τους. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, στο τέλος κάθε εβδομάδας, ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος και ο «responsible officer» (αρμόδιος υπάλληλος) της JET όφειλαν να υπογράψουν έναν αναλυτικό λογαριασμό ωρών εργασίας, ο οποίος απεστέλλετο, εν συνεχεία, στην παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση για τον καθορισμό της αμοιβής τους.
- 77 Επιπλέον, από τα αποσπάσματα των εκθέσεων δραστηριοτήτων της JET που κατατέθηκαν στη δικογραφία προκύπτει ότι η πρόσληψη του επί συμβάσει προσωπικού, όπως είναι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, επί μιας βάσεως που επανεξετάζεται ετησίως, αποτελούσε χαρακτηριστικό στοιχείο της αποφασισθείσας και εφαρμοσθείσας από την κοινή επιχείρηση πολιτικής για τη διαχείριση του προσωπικού.

- 78 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το καθεστώς των προσφευγόντων-εναγόντων δεν ήταν τόσο προσωρινό όσο αυτοί ισχυρίζονταν και ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες αισθάνονταν βέβαιοι ότι θα παρέμεναν στην εργασία τους στην JET μέχρι το πέρας του προγράμματος, πράγμα που αποδεικνύεται από την αναφορά που υπέβαλαν, στις 10 Μαρτίου 1997, στο συμβούλιο της JET προκειμένου να λάβουν ειδικά επιδόματα κατά το πέρας του σχεδίου.
- 79 Ωστόσο, το γεγονός ότι οι ετήσιες συμβάσεις που συνήψε η διεύθυνση της κοινής επιχειρήσεως ανανεώνονταν κατά γενικό κανόνα και ότι 62 από τους 119 συντάκτες της αναφοράς είχαν από δέκα έως περισσότερα από είκοσι έτη υπηρεσίας στην JET δεν επηρεάζει, από νομική άποψη, τον προσωρινό χαρακτήρα της απασχολήσεως των προσφευγόντων-εναγόντων, της οποίας η παράταση, που επανεξετάζοταν κάθε χρόνο και έπρεπε να είναι ρητή, παρέμενε στη διακριτική ευχέρεια της JET.
- 80 Έτσι, η προσωρινότητα των όρων προσλήψεως και απασχολήσεως των προσφευγόντων-εναγόντων που προκύπτει από τον ετήσιο χαρακτήρα των συμβάσεων, των οποίων η ισχύς μπορούσε να διακοπεί ανά πάσα στιγμή και των οποίων η ανανέωση, που ήταν αβέβαιη, εξηρτάτο μόνον από ρητή απόφαση της κοινής επιχειρήσεως, δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι είχαν αποκτήσει πάγια και διαρκή γνώση της καταστάσεώς τους από την πρώτη φορά που τέθηκαν στη διάθεση της JET, για ονομαστική διάρκεια ενός έτους.
- 81 Ο ως άνω ιδιάζων χαρακτήρας της καταστάσεως των προσφευγόντων-εναγόντων, η οποία διαφέρει από εκείνη που εξετάστηκε από το Πρωτοδικείο στην προπαρατεθείσα απόφαση Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, εμποδίζει το να θεωρηθεί η ημερομηνία εκδόσεως της ως άνω αποφάσεως, όπως προτείνει η Επιτροπή, ως περιστατικό από την επέλευση του οποίου οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να θεωρηθούν ότι ήταν επαρκώς ενημερωμένοι σχετικά με την εν λόγω κατάσταση.
- 82 Υπό τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, η σύναψη κάθε ετήσιας συμβάσεως, αρχικής ή περί ανανεώσεως, σηματοδοτεί το σημείο εκκινήσεως από το οποίο οι προσφεύγοντες-ενάγοντες έλαβαν γνώση της επικρινόμενης καταστάσεως και συνιστά νέο ουσιώδες περιστατικό, από την επέλευση του οποίου οι προσφεύγοντες-ενάγοντες έλαβαν γνώση της εν δυνάμει παράνομης καταστάσεως στην οποία είχαν περιέλθει, δεδομένου ότι δεν τους είχε προταθεί από την Επιτροπή η σύναψη συμβάσεως εκτάκτου υπαλλήλου.

- 83 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι οι υποβληθείσες βάσει του άρθρου 90 του ΚΥΚ αιτήσεις περί αποζημιώσεως, οι οποίες κατατέθηκαν μεταξύ της 14ης Νοεμβρίου 2000 και της 5ης Μαΐου 2001, όπως ελέχθη στη σκέψη 30 ανωτέρω, διατυπώθηκαν εντός ευλόγου προθεσμίας σε σχέση με τις συμβάσεις που συνήφθησαν ή ανανεώθηκαν το πολύ πέντε έτη πριν από την υποβολή της εν λόγω αιτήσεως, ήτοι, κατά περίπτωση, σε ημερομηνία μεταγενέστερη από το χρονικό διάστημα μεταξύ της 14ης Νοεμβρίου 1995 και της 5ης Μαΐου 1996.
- 84 Επομένως, η προσφυγή-αγωγή, η οποία ασκήθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπουν τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ, είναι παραδεκτή μόνον κατά το μέτρο που τα αιτήματα περί επιδικάσεως αποζημιώσεως που περιλαμβάνει αφορούν περίοδο αρχόμενη από την ημερομηνία συνάψεως ή ανανεώσεως της παλαιότερης συμβάσεως εργασίας του ενδιαφερομένου η οποία συνήφθη ή ανανεώθηκε το πολύ πέντε έτη πριν από την υποβολή, εκ μέρους καθενός των προσφευγόντων-εναγόντων, της αιτήσεώς του περί καταβολής αποζημιώσεως.

Επί της ευθύνης

Ως προς την προβαλλόμενη έλλειψη νομιμότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 85 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες προβάλλουν, κυρίως, ότι το γεγονός ότι δεν προσελήφθησαν σε θέσεις εκτάκτων υπαλλήλων της Επιτροπής στερείται νομιμότητας για λόγους δύο ειδών. Αφενός, η κατάσταση αυτή είναι αντίθετη προς το καταστατικό της JET, κατά το μέτρο που οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ανήκαν στο «λοιπό προσωπικό» που μνημονεύεται στα άρθρα 8.1 και 8.5 του καταστατικού της JET και έπρεπε να τους προταθεί η σύναψη συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων, όπως προέβλεπε το άρθρο 8.5 του εν λόγω καταστατικού. Αφετέρου, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες αποτέλεσαν αντικείμενο μεταχειρίσεως εισάγουσας δυσμενείς διακρίσεις σε σύγκριση με τη μεταχείριση της οποίας έτυχαν τα πρόσωπα τα οποία απασχολούνται από την Επιτροπή και εκπλήρωναν καθήκοντα παρεμφερή με τα δικά τους στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου.

- 86 Από απόψεως πραγματικών περιστατικών, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υποστηρίζουν ότι αποτελούσαν μέρος της ομάδας του σχεδίου, δεδομένου ότι οι θέσεις εργασίας τους και τα αντίστοιχα καθήκοντά τους, οι ικανότητες, οι δεξιότητες και τα προσόντα τους ήσαν παρεμφερή με αυτά των μελών της ομάδας του σχεδίου. Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ασκούσαν τις δραστηριότητές τους υπό συνθήκες πανομοιότυπες με εκείνες υπό τις οποίες εργάζονταν τα μέλη της ομάδας του σχεδίου, υπό την εξουσία υπαλλήλων της Επιτροπής και του διευθυντή της JET. Ισχυρίζονται ότι κατείχαν θέσεις των οποίων οι τίτλοι, οι ευθύνες και τα καθήκοντα ήσαν πανομοιότυπα με εκείνα των θέσεων που υπάγονται στη διάρθρωση της ομάδας του σχεδίου. Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες εκτιμούν ότι οι ιδιαίτερες προϋποθέσεις επιλογής και προσλήψεώς τους, που συνδέονται με την παράνομη μεταχείριση που εισήγαγε διακρίσεις εις βάρος τους, δεν μπορούν να αντιταχθούν σε αυτούς, ενώ οι τελευταίοι δεν είχαν, στην πράξη, τη δυνατότητα να καταλάβουν θέσεις απασχολήσεως που υπάγονται στην ΕΚΑΕ.
- 87 Από απόψεως νομικού πλαισίου, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες θεωρούν ότι, έστω και αν δεν είχαν νομικό δεσμό με την κοινή επιχείρηση JET, δεδομένου ότι μόνον είχαν διατεθεί στην εν λόγω επιχείρηση από τρίτες εταιρίες, αποτελούσαν, ωστόσο, μέρος της ομάδας του σχεδίου και έπρεπε να είχαν προσληφθεί στην εν λόγω ομάδα ως «λοιπό προσωπικό» κατά την έννοια του καταστατικού της JET. Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες προβάλλουν ότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στην προπαρατεθείσα απόφαση Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, ότι «η ομάδα του σχεδίου [περιελάμβανε] επίσης προσωπικό βάσει συμβάσεως που προμηθεύουν εξωτερικές εταιρίες» (σκέψη 24).
- 88 Κατά τους προσφεύγοντες-ενάγοντες, η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλείται ένα καθεστώς (αυτό του εξωτερικού προσωπικού επί συμβάσει) του οποίου υπήρξε ο εμπνευστής χωρίς να παραβιάζει τις αρχές της καλής πίστωσης και της ασφαλείας δικαίου και το δόγμα του «estoppel». Περαιτέρω, η Επιτροπή δεν μπορεί να αντιτάξει στους προσφεύγοντες-ενάγοντες τις περιστάσεις της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση της 27ης Ιουνίου 2002, Simon κατά Επιτροπής, καθόσον αυτοί δεν υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή ήταν ο πραγματικός εργοδότης τους και δεν ζητούν, επιπλέον, την εκ των υστέρων αναγνώριση του καθεστώτος εκτάκτων υπαλλήλων.
- 89 Επικουρικώς, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες προβάλλουν την έλλειψη νομιμότητας της τροποποιήσεως του καταστατικού της JET που θεσπίστηκε με την απόφαση 98/585, κατά το μέτρο που η εν λόγω τροποποίηση είχε ως αντικείμενο την κατάργηση της δυνατότητας προσλήψεως του «λοιπού προσωπικού» ως εκτάκτων υπαλλήλων της Επιτροπής.

- 90 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, οι οποίοι δεν είχαν κανένα νομικό δεσμό με την κοινή επιχείρηση JET, δεδομένου ότι δεν απασχολούνται ούτε από την UKAEA ούτε από την Επιτροπή, δεν μπορούν να ισχυριστούν εκ των υστέρων ότι είχαν δικαίωμα να τύχουν μεταχειρίσεως ωσάν να είχαν απασχοληθεί από κοινοτικό όργανο και δεν μπορούν να διεκδικήσουν νομικώς διορισμό ως έκτακτοι υπάλληλοι δυνάμει της ΕΚΑΕ *ex post factum* (απόφαση της 10ης Μαΐου 2000, *Simon* κατά Επιτροπής, η οποία επικυρώθηκε κατ' αναίρεση με την απόφαση της 27ης Ιουνίου 2002, *Simon* κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα). Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η ως άνω σημαντική, από νομική άποψη, διαφορά εμποδίζει τις διεκδικήσεις και αποδυναμώνει τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων-εναγόντων. Υποστηρίζει ότι η έννοια του «λοιπού προσωπικού», που αποτελεί μέρος της ομάδας του σχεδίου, η οποία έννοια περιέχεται στο άρθρο 8 του αρχικού καταστατικού, δεν αφορά τους προσφεύγοντες-ενάγοντες. Το «λοιπό προσωπικό», κατά την έννοια των άρθρων 8.1 και 8.5 του καταστατικού, διαφέρει από τις άλλες κατηγορίες του προσωπικού οι οποίες δεν υπάγονται στην ομάδα του σχεδίου και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το επί συμβάσει προσωπικό, όπως είναι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες.
- 91 Η Επιτροπή προβάλλει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες αποτελούσαν μέρος του επί συμβάσει προσωπικού στο οποίο προσέφευγε πάντοτε η κοινή επιχείρηση JET, όπως κάθε σημαντική και περίπλοκη επιχείρηση, πολλώ μάλλον εφόσον το καταστατικό της δεν της επέτρεπε να προσλαμβάνει η ίδια το προσωπικό της. Η Επιτροπή προσθέτει ότι πρόκειται για συνήθη διαδικασία σε μια τέτοια επιχείρηση. Το γεγονός ότι το καταστατικό της JET δεν περιλαμβάνει καμία ρύθμιση σχετικά με το ζήτημα αυτό δεν εμποδίζει, κατά την Επιτροπή, την κοινή επιχείρηση να καταφεύγει σε τέτοιους τρόπους προσλήψεως. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει στα κοινοτικά όργανα την εξουσία να συνάπτουν τέτοιες συμβάσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Δεκεμβρίου 1989, C-249/87, *Mulfinger* κ.λπ. κατά Επιτροπής Συλλογή 1989, σ. 4127). Έτσι, κατά την Επιτροπή, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, ανεξαρτήτως του αν αποτελούσαν μέρος ομάδας ή προσλαμβάνονταν ατομικά, παρέμεναν εν πάση περιπτώσει μισθωτοί τρίτων επιχειρήσεων που παρείχαν υπηρεσίες στην κοινή επιχείρηση JET ή αντισυμβαλλομένων που παρείχαν υπηρεσίες στις ως άνω επιχειρήσεις· επομένως, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υπάγονταν, κατά την Επιτροπή, στη νομοθεσία της Αγγλίας και της Ουαλίας.
- 92 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ουδέποτε αποτέλεσαν μέρος της ομάδας του σχεδίου ούτε θεωρήθηκαν ως μέλη της ομάδας αυτής. Το γεγονός ότι ορισμένοι από αυτούς διέθεταν προσόντα που θα τους επέτρεπαν να αποτελέσουν μέρος της ομάδας του σχεδίου δεν έχει επίπτωση επί της νομικής καταστάσεώς τους. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, έξι από

τους οποίους εργάζονταν στο γραφείο σχεδιασμού, δεν προσκομίζουν καμία απόδειξη από την οποία να προκύπτει ότι είχαν ασκήσει καθήκοντα συγκρίσιμα με εκείνα των μελών της ομάδας του σχεδίου. Τα πληροφοριακά στοιχεία ή οι υπομνήσεις που περιέχονται σε διάφορα έγγραφα τα οποία προέρχονται από την κοινή επιχείρηση JET δεν έχουν επίπτωση επί της νομικής καταστάσεως των ενδιαφερομένων, όπως επίσης και η ιδιότητα του αρμόδιου υπαλλήλου της κοινής επιχειρήσεως JET που κατείχαν ορισμένοι από αυτούς, η οποία δεν τους προσδίδει, κατά την Επιτροπή, το καθεστώς του μέλους της ομάδας του σχεδίου.

93 Επιπλέον, η Επιτροπή προβάλλει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ουδέποτε υπέβαλαν υποψηφιότητα ούτε ακολούθησαν τις διαδικασίες επιλογής προκειμένου να καταστούν μέλη της ομάδας του σχεδίου και ότι, περαιτέρω, δεν υπέβαλαν υποψηφιότητα όταν προκηρύχθηκαν κενές θέσεις στο πλαίσιο της ομάδας αυτής. Συναφώς, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η διεύθυνση της JET ουδέποτε εμπόδισε μια τέτοια επαγγελματική εξέλιξη και ότι, αντιθέτως, ήταν ευτυχής όταν πρόσωπα που εργάζονταν επί συμβάσει συμμετείχαν επιτυχώς στις δοκιμασίες επιλογής και ενσωματώνονταν στην ομάδα του σχεδίου.

94 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, στην προπαρατεθείσα απόφαση Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο προέβη επίσης σε μια διάκριση μεταξύ του «λοιπού προσωπικού» που προβλέπεται από το καταστατικό και των άλλων κατηγοριών προσωπικού που εργάζεται στις εγκαταστάσεις της κοινής επιχειρήσεως JET. Η απάλειψη της έννοιας του «λοιπού προσωπικού» στο άρθρο 8 του καταστατικού, κατόπιν της προπαρατεθείσας αποφάσεως Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, είχε ως αντικείμενο τη διόρθωση της άνισης μεταχειρίσεως στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου, την οποία είχε επικρίνει το Πρωτοδικείο. Κατά συνέπεια, η ως άνω τροποποίηση δεν αφορούσε το επί συμβάσει προσωπικό, το οποίο παρέμενε εκτός της ομάδας αυτής. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η δυνατότητα προσλήψεως «λοιπού προσωπικού» ουδέποτε έτυχε εφαρμογής. Προσθέτει δε ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ουδέποτε έθεσαν το ζήτημα του υποτιθέμενου δικαιώματός τους να θεωρηθούν μέλη της ομάδας του σχεδίου ως «λοιπό προσωπικό».

95 Η Επιτροπή προβάλλει ότι δεν υπέπεσε σε σφάλμα ικανό να θεμελιώσει την ευθύνη της και ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν αποτέλεσαν αντικείμενο καμίας δυσμενούς διακρίσεως, ούτε από νομικής απόψεως ούτε από απόψεως πραγματικών περιστατικών, καθόσον δεν ήσαν, νομικώς, μέλη της ομάδας του σχεδίου και δεν αποδεικνύουν ότι βρισκόνταν σε κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των μελών της ομάδας.

- 96 Το Συμβούλιο αναφέρει ότι αμφιβάλλει αν η απόφασή του 98/585, με την οποία τροποποίησε το καταστατικό της κοινής επιχειρήσεως και της οποίας προβάλλεται η έλλειψη νομιμότητας, είναι εφαρμοστέα εν προκειμένω. Ισχυρίζεται ότι οι τροποποιήσεις του καταστατικού ήταν σύννομες και έγκυρες και δεν είχαν, εν πάση περιπτώσει, σχέση με τα πραγματικά περιστατικά της προκειμένης υποθέσεως, δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες άρχισαν να εργάζονται στο πλαίσιο του σχεδίου JET πριν από την έναρξη ισχύος της αποφάσεως 98/585.
- 97 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι σ' αυτό εναπόκειται, στο πλαίσιο της εξουσίας εκτιμήσεώς του, να αποφασίσει σχετικά με τους τρόπους προσλήψεως του προσωπικού της ομάδας του σχεδίου JET και ότι δεν είχε καμία νομική υποχρέωση να διατηρήσει την έννοια του «λοιπού προσωπικού». Το Συμβούλιο αναφέρει ότι δεν ήταν υποχρεωμένο να προβλέψει ότι άλλα πρόσωπα, εκτός από τα προερχόμενα από τους αρχικούς οργανισμούς, προσλαμβάνονται ως «λοιπό προσωπικό», ούτε να επιφυλάξει ειδική μεταχείριση στην περίπτωση του προσωπικού το οποίο προσελήφθη βάσει συμβάσεων παροχής υπηρεσιών.
- 98 Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, οι οποίοι δεν τέθηκαν στη διάθεση της κοινής επιχειρήσεως JET ούτε από την UKAEA ούτε από άλλα μέλη της κοινής επιχειρήσεως, αλλά οι οποίοι εργάζονταν στις εγκαταστάσεις της εν λόγω κοινής επιχειρήσεως βάσει συμβάσεων παροχής υπηρεσιών που συνήφθησαν με τρίτους, δεν υπάγονται στην κατηγορία του προσωπικού που, σύμφωνα με την προπαρατεθείσα απόφαση Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, αποτελούσε αντικείμενο δυσμενούς διακρίσεως. Το Συμβούλιο προσθέτει ότι η απάλειψη της μείας αυτής δεν δημιούργησε καμία δυσμενή διάκριση και ότι καμία πρόσληψη δεν πραγματοποιήθηκε μεταγενεστέρως της τροποποιήσεως του καταστατικού.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 99 Στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας και, ιδίως, στις διαφορές που υπάγονται, όπως εν προκειμένω, στις σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της, δικαίωμα αποζημιώσεως αναγνωρίζεται από το κοινοτικό δίκαιο μόνον αν συντρέχουν τρεις προϋποθέσεις, ήτοι η παράνομη συμπεριφορά που

προσάπτεται στα κοινοτικά όργανα, το υποστατό της ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ συμπεριφοράς και προβαλλομένης ζημίας (βλ., π.χ., απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1998, C-259/96 P, Συμβούλιο κατά de Nil και Impens, Συλλογή 1998, σ. I 2915, σκέψη 23).

100 Η εκτίμηση του βασίμου της αγωγής αποζημιώσεως των προσφευγόντων-εναγόντων καθιστά αναγκαίο, πρώτον, τον ορισμό του περιεχομένου της έννοιας της «ομάδας του σχεδίου», κατά το πνεύμα του καταστατικού της JET, όπως αυτό είχε διατυπωθεί αρχικώς, ήτοι τον προσδιορισμό των καθηκόντων, της αποστολής και των ειδικών ευθυνών που είχαν ανατεθεί στα μέλη του. Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ασκούσαν καθήκοντα και είχαν αποστολή και ευθύνες ανάλογες με αυτές των μελών της ομάδας του σχεδίου και αν υπάγονταν πράγματι, όπως υποστηρίζουν, στην κατηγορία «λοιπό προσωπικό», της οποίας τα μέλη έπρεπε, σύμφωνα με το άρθρο 8.5 του εν λόγω καταστατικού, να προσληφθούν από την Επιτροπή σε προσωρινές θέσεις, σύμφωνα με το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΛΠ).

101 Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι η πρόσληψη «λοιπού προσωπικού» έπρεπε, όπως όριζε ρητώς το καταστατικό, να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων. Η αντιδικία μεταξύ των διαδίκων αφορά το ζήτημα αν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υπάγονταν όντως στην ως άνω ειδική κατηγορία και έπρεπε, κατά συνέπεια, να τους προταθεί η σύναψη τέτοιων συμβάσεων από την Επιτροπή.

Ως προς τις έννοιες της «ομάδας του σχεδίου» και του «λοιπού προσωπικού»

102 Όσον αφορά την έννοια της «ομάδας του σχεδίου», το καταστατικό της JET, και ειδικότερα το άρθρο 8 του αρχικού καταστατικού, που μνημονεύθηκε στη σκέψη 13 ανωτέρω, δεν δίδει λειτουργικό ορισμό των καθηκόντων που ανατίθενται στα μέλη της ομάδας του σχεδίου. Το άρθρο 8.2, το οποίο αφορά τη σύνθεση της ομάδας του σχεδίου, αναφέρει ότι η εν λόγω σύνθεση πρέπει να εγγυάται τον κοινοτικό

χαρακτήρα του σχεδίου και συναφώς μνημονεύει τις θέσεις για τις οποίες απαιτείται ειδικευση ορισμένου επιπέδου, όπως είναι αυτές των φυσικών, των μηχανικών και των διοικητικών στελεχών ισοδυνάμου επιπέδου. Το άρθρο 8.3 διευκρινίζει ότι τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως θέτουν στη διάθεση της επιχειρήσεως αυτής τέτοιο ειδικευμένο προσωπικό. Επιπλέον, το άρθρο 8.2 αναθέτει ευρείες εξουσίες στον διευθυντή του σχεδίου για την επιλογή του προσωπικού.

- 103 Η Επιτροπή δεν έδωσε ορισμό των στοιχείων τα οποία χαρακτήριζαν, από απόψεως αρμοδιοτήτων, προσόντων, καθηκόντων και ευθυνών, τις θέσεις που υπάγονταν, κατά τη γνώμη της, στην ομάδα του σχεδίου και τα οποία διέκριναν τις εν λόγω θέσεις από εκείνες των προσφευγόντων-εναγόντων, αλλά επικεντρώθηκε κυρίως στο να προβάλλει ότι οι τελευταίοι δεν αποτελούσαν μέρος της ομάδας του σχεδίου. Η καθής-εναγομένη ανέφερε μόνον ότι το συμβούλιο της JET είχε αποφασίσει αρχικώς ότι η ομάδα του σχεδίου δεν θα περιελάμβανε βιομηχανικό προσωπικό.
- 104 Έτσι, εκτός από τον ως άνω αποκλεισμό, δεν προκύπτει ότι η ομάδα του σχεδίου μπορούσε να νοηθεί ως έχουσα ιεραρχικό ή διάρθρωση ή καθορισμένες επαγγελματικές αρμοδιότητες.
- 105 Αφενός, το άρθρο 8.2, το οποίο αφορά τη σύνθεση της ομάδας του σχεδίου και συνιστά, για τις θέσεις φυσικών, μηχανικών και διοικητικών στελεχών «ισοδυνάμου επιπέδου», να υπάρχει μέριμνα για την εγγύηση του κοινοτικού χαρακτήρα του σχεδίου, επιτρέπει, α contrario, να συναχθεί ότι η ομάδα του σχεδίου συμπεριελάμβανε άλλες θέσεις, διαφορετικού επιπέδου. Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή δέχθηκε ότι η ομάδα του σχεδίου περιελάμβανε διοικητικό προσωπικό, χωρίς να περιορίσει τα καθήκοντα του εν λόγω προσωπικού σε καθήκοντα πλαισιώσεως.
- 106 Αφετέρου, καίτοι οι ετήσιες εκθέσεις της JET, αποσπάσματα των οποίων κατατέθηκαν στη δικογραφία, προβαίνουν, στο κεφάλαιό τους «Προσωπικό», σε μια διάκριση μεταξύ του προσωπικού που υπάγεται στην ομάδα του σχεδίου (team posts), το οποίο αποτελείται από εκτάκτους υπαλλήλους που προσελήφθησαν δυνάμει της ΕΚΑΕ (προσωπικό που διατέθηκε στην κοινή επιχείρηση από τα μέλη

της, εκτός από την UKAEA, σύμφωνα με το άρθρο 8.5 του καταστατικού), από προσωπικό της UKAEA και από προσωπικό της Επιτροπής (υπαγόμενο στη Γενική Διεύθυνση της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένη με την επιστήμη, την έρευνα και την ανάπτυξη), και του προσωπικού που δεν αποτελεί μέρος της ομάδας (non team posts) και προσελήφθη με συμβάσεις (contract posts), δεν προκύπτει ότι η ως άνω δημοσιονομικής φύσεως παρουσίαση αντιστοιχεί σε λειτουργικό διαχωρισμό μεταξύ δύο ειδών χωριστών καθηκόντων. Από τις ανωτέρω εκθέσεις προκύπτει επίσης ότι προσωπικό επί συμβάσει προσελήφθη, ιδίως για θέσεις μηχανικών, που μνημονεύονται ρητώς στο προαναφερθέν άρθρο 8.2 μεταξύ των θέσεων που υπάγονται στην ομάδα του σχεδίου, και ότι θέσεις όπως αυτές του σχεδιαστή ή του υπαλλήλου πληροφορικής, π.χ., μπορούσαν να πληρωθούν από προσωπικό που υπάγεται ή όχι στην ομάδα του σχεδίου.

- 107 Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της επιστημονικής και τεχνολογικής πολυπλοκότητας του προγράμματος, που υπογραμμίζεται στο προοίμιο της απόφασης 78/471, η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 8 ανωτέρω, η ομάδα του σχεδίου, η οποία επικουρεί τον διευθυντή του σχεδίου στην εκτέλεση των καθηκόντων του (άρθρο 8.1) τα οποία αφορούν, μεταξύ άλλων, την εκτέλεση του προγράμματος αναπτύξεως του σχεδίου (άρθρο 7.2), φαίνεται ότι αποτελεί την πλέον σημαντική συνιστώσα της κοινής επιχειρήσεως και συγκεντρώνει το σύνολο του αναγκαίου ανθρώπινου δυναμικού για την υλοποίηση του προγράμματος.
- 108 Επομένως, δεν προκύπτει ότι η ομάδα του σχεδίου αποτελούσε μια αυστηρή και προκαθορισμένη κατηγορία, από την οποία είχαν αποκλειστεί προφανώς οι θέσεις και τα προσόντα των προσφευγόντων-εναγόντων, ούτε ότι υπήρχε στο πλαίσιο της κοινής επιχειρήσεως μια αυστηρή και πάγια οριοθέτηση στηριζόμενη στη φύση των καθηκόντων, η οποία διαφοροποιούσε τα καθήκοντα που υπάγονταν στην ομάδα του σχεδίου και μπορούσαν να εκπληρωθούν μόνον από μέλη της ομάδας του σχεδίου από άλλα καθήκοντα, τα οποία ήσαν εξωτερικά ως προς την εν λόγω ομάδα. Αντιθέτως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ομάδα του σχεδίου περιελάμβανε επιστημονικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό διαφορετικών προσόντων και ποικίλων ιεραρχικών επιπέδων.
- 109 Κατά συνέπεια, η έννοια της «ομάδας του σχεδίου» πρέπει να νοηθεί, κατά το πνεύμα της απόφασης 78/471, ως εμπεριέχουσα το σύνολο των καθηκόντων που συμβάλουν στην υλοποίηση του προγράμματος «Σύντηξη» της ΕΚΑΕ.

- 110 Όσον αφορά την έννοια του «λοιπού προσωπικού», το καταστατικό της JET, όπως είχε διατυπωθεί αρχικώς, μνημονεύει δύο κατηγορίες προσωπικού που απαρτίζουν την ομάδα του σχεδίου: το προσωπικό που διατέθηκε από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως και το «λοιπό προσωπικό» (άρθρο 8.1). Επίσης, στο εν λόγω καταστατικό προβλέπεται (άρθρο 8.5) ότι, εξαιρουμένου του προσωπικού της UKAEA, το οποίο διατηρούσε το καθεστώς του και ως προς το οποίο κρίθηκε, με την προπαρατεθείσα απόφαση Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, ότι βρισκόταν σε κατάσταση εισάγουσα δυσμενείς διακρίσεις από τις 19 Δεκεμβρίου 1991, το προσωπικό της ομάδας του σχεδίου που διατέθηκε στην κοινή επιχείρηση από τα μέλη της και εκείνο που εμπίπτει στην κατηγορία «λοιπό προσωπικό» που μνημονεύεται στο εν λόγω άρθρο είχε προσληφθεί σε θέσεις εκτάκτων υπαλλήλων σύμφωνα με το ΚΑΠ.
- 111 Η κατηγορία «λοιπό προσωπικό» ορίζεται μόνο βάσει του τρόπου προσλήψεως που προβλέπει το καταστατικό της JET. Επιπλέον, όπως ελέχθη στη σκέψη 100 ανωτέρω, επίμαχο δεν είναι το ζήτημα της υποχρέωσης, σύμφωνα με το εν λόγω καταστατικό, προσλήψεως «λοιπού προσωπικού» στο πλαίσιο συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων, αλλά το ζήτημα αν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, επειδή ανήκαν, στην πραγματικότητα, στην ομάδα του σχεδίου, έπρεπε να είχαν προσληφθεί υπό τις προβλεπόμενες για την πρόσβαση στην ειδική αυτή κατηγορία προϋποθέσεις.
- 112 Η Επιτροπή και το Συμβούλιο προβάλλουν ότι η ως άνω δυνατότητα προσλήψεως «λοιπού προσωπικού» στο πλαίσιο συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων, η οποία προβλέπεται από το καταστατικό της JET, ουδέποτε χρησιμοποιήθηκε και ότι τα κοινοτικά όργανα, τα οποία μπορούν πάντοτε να συνάπτουν συμβάσεις για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, παρέμεναν ελεύθερα να αποφασίσουν σχετικά με τους τρόπους προσλήψεως της ομάδας του σχεδίου. Τα κοινοτικά όργανα δεν είχαν καμία νομική υποχρέωση να προσλάβουν «λοιπό προσωπικό» με σύμβαση εκτάκτου υπαλλήλου.
- 113 Βεβαίως, τα κοινοτικά όργανα διαθέτουν ευρεία εξουσία εκτιμήσεως κατά την εκλογή των πλέον κατάλληλων μέτρων για τη θεραπεία των αναγκών τους σε προσωπικό (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Φεβρουαρίου 1989, 341/85, 251/86, 258/86, 259/86, 262/86 και 266/86, 222/87 και 232/87, Van der Stijl κ.λπ.

κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 511, σκέψη 11), και ειδικότερα όσον αφορά την πρόσληψη εκτάκτων υπαλλήλων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Νοεμβρίου 1998, T-217/96, Fabert-Goossens κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-607 και II-1841, σκέψη 29). Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, και στο πεδίο της οργάνωσης και της λειτουργίας των κοινών επιχειρήσεων (απόφαση Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 154).

- 114 Το γεγονός ότι το καταστατικό της JET προέβλεπε ότι το «λοιπό προσωπικό» της ομάδας του σχεδίου προσελαμβάνετο στο πλαίσιο συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων δεν υποχρέωνε την Επιτροπή να προβαίνει σε τέτοιες προσλήψεις, εάν τούτο δεν ανταποκρινόταν σε καμία ανάγκη της ομάδας του σχεδίου. Επομένως, η διεύθυνση της κοινής επιχειρήσεως διέθετε πλήρη ελευθερία δράσεως προκειμένου να εκτιμήσει, κατά τη συγκρότηση της ομάδας του σχεδίου, το μερίδιο που έπρεπε να αναλογεί σε καθεμία από τις δύο κατηγορίες προσωπικού που μνημονεύονται στο άρθρο 8.1 του καταστατικού (προσωπικό που προέρχεται από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως και λοιπό προσωπικό), οι δε επιλογές της εκφράζονται με την εγγραφή στον πίνακα θέσεων που περιλαμβάνεται στον ετήσιο προϋπολογισμό. Ομοίως, η διεύθυνση της κοινής επιχειρήσεως μπορούσε να προσφύγει σε εταιρίες παροχής εργατικού δυναμικού ή παροχής υπηρεσιών προκειμένου να ανταποκριθεί σε διάφορα καθήκοντα τα οποία είναι αναγκαία για τη λειτουργία της κοινής επιχειρήσεως, αλλά τα οποία δεν εμπίπτουν στα καθήκοντα που ανατέθηκαν από τις Συνθήκες σε αυτή (απόφαση Mulfingher κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 14), καθήκοντα με την εκτέλεση των οποίων ήταν επιφορτισμένη η ομάδα του σχεδίου υπό την εποπτεία του διευθυντή του σχεδίου.
- 115 Αντιθέτως, η διεύθυνση της JET δεν θα μπορούσε να συνάψει τέτοιες συμβάσεις με εταιρίες παροχής εργατικού δυναμικού ή παροχής υπηρεσιών για να αποφύγει την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Ιουνίου 1985, 123/84, Klein κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 1907, σκέψη 24, και Mulfingher κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 11). Συγκεκριμένα, τα έργα που ανατέθηκαν από τις Συνθήκες στα κοινοτικά όργανα δεν μπορούν να ανατίθενται σε εξωτερικές επιχειρήσεις, αλλά πρέπει να εκτελούνται από προσωπικό προσληφθέν υπό καθεστώς διεπόμενο από τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως (απόφαση Mulfingher κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 13 και 14).
- 116 Πάντως, από την απόφαση 78/471, που μνημονεύεται στις σκέψεις 8, 107 και 109 ανωτέρω, προκύπτει ότι το σχέδιο JET αντιπροσώπευε ένα σημαντικό στάδιο κατά την εκτέλεση του προγράμματος «Σύντηξη» της ΕΚΑΕ που δικαιολογούσε, λόγω της επιστημονικής και τεχνολογικής πολυπλοκότητάς του, της σημασίας του για

την ασφάλεια του εφοδιασμού της Κοινότητας, των αναγκαίων οικονομικών πόρων και του αναγκαίου προσωπικού για την υλοποίησή του, τη σύσταση μιας κοινής επιχειρήσεως. Ένα τέτοιο σχέδιο, του οποίου η υλοποίηση είχε ανατεθεί στην προβλεπόμενη από το καταστατικό ομάδα του σχεδίου JET, όπως ελέχθη στη σκέψη 107 ανωτέρω, εντασσόταν στο πλαίσιο των υπομνησθεισών ανωτέρω στις σκέψεις 1 και 2 αποστολών που ανατέθηκαν από τη Συνθήκη ΕΚΑΕ στην Κοινότητα.

117 Επομένως, κατά το μέτρο που ήσαν επίμαχα, στο πλαίσιο της κοινής επιχειρήσεως JET, έργα τα οποία ανατέθηκαν από τις Συνθήκες στα κοινοτικά όργανα, κατά την έννοια της νομολογίας που απορρέει από την προπαρατεθείσα απόφαση *Mulfinger* κ.λπ. κατά Επιτροπής, τέτοια έργα μπορούσαν να εκτελούνται, όταν αυτά δεν εκτελούνταν από προσωπικό που διατέθηκε από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως, μόνον από το «λοιπό προσωπικό» το οποίο προσελήφθη υπό το διεπόμενο από τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως καθεστώ του εκτάκτου υπαλλήλου, σύμφωνα με το ΚΛΠ, όπως απαιτούσε το αρχικό καταστατικό της JET.

118 Κατά συνέπεια, πρέπει να προσδιοριστεί αν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, παρά την κατάσταση στην οποία βρίσκονταν από νομικής απόψεως και από απόψεως προϋπολογισμού, έπρεπε να θεωρηθούν, λαμβανομένων υπόψη των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί, ότι αποτελούσαν μέρος της ομάδας του σχεδίου που προβλέπεται από το άρθρο 8 του καταστατικού.

119 Συναφώς, δεν ευσταθεί το επιχείρημα της Επιτροπής, υποστηριζομένης από το Συμβούλιο, ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν είχαν κανένα νομικό δεσμό με την κοινή επιχείρηση JET και δεν είχαν ποτέ θεωρηθεί ότι αποτελούσαν μέρος της ομάδας του σχεδίου, στο πλαίσιο της οποίας δεν είχε πραγματοποιηθεί καμία πρόσληψη λοιπού προσωπικού, καθόσον εν προκειμένω πρέπει ακριβώς να προσδιοριστεί αν αποκλείστηκε νομίμως ή όχι η νομική σύνδεση των προσφευγόντων-εναγόντων με την ομάδα του σχεδίου, με τις συνέπειες που απορρέουν συναφώς από το καταστατικό.

Ως προς τα καθήκοντα που ασκούν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες στο πλαίσιο της JET

- 120 Οι διάδικοι διαφωνούν ως προς τη φύση των καθηκόντων που ασκούνται από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες στην υπηρεσία της κοινής επιχειρήσεως JET. Οι ενδιαφερόμενοι προβάλλουν ότι, λόγω των προσόντων, των καθηκόντων και των ευθυνών τους, ήσαν, στην πραγματικότητα, μέλη της ομάδας του σχεδίου. Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενδιαφερόμενοι αποτελούσαν έναν ετερογενή πληθυσμό, που απαρτιζόταν από απαθείς μισθωτούς, και ότι επρόκειτο για ομάδες εργαζομένων, των οποίων τα καθήκοντα, που είχαν υπερεκτιμηθεί από τους ενδιαφερομένους, δεν ήσαν, για τους περισσότερους από αυτούς, αντίστοιχα με εκείνα των μελών της ομάδας του σχεδίου.
- 121 Από τη δικογραφία και, ειδικότερα, από τα σχετικά με τις θέσεις και τα προσόντα των προσφευγόντων-εναγόντων στοιχεία τα οποία δεν αντικρούστηκαν σοβαρά από την Επιτροπή, της οποίας οι επικρίσεις αφορούσαν το επίπεδο των ευθυνών που είχαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι διαμοιράζονταν σε έξι σχεδιαστές, τρεις μηχανικούς, δύο φυσικούς, έναν συντηρητή και έναν τεχνικό. Πάντως, οι θέσεις και τα προσόντα των προσφευγόντων-εναγόντων, όπως καταγράφηκαν από την Επιτροπή, φαίνονται ανάλογα, ως εκ της φύσεως και του επιπέδου τους, με εκείνα των μελών της ομάδας του σχεδίου. Εξάλλου, η Επιτροπή δέχθηκε, κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαΐου 2003, ότι δεν υφίσταντο θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ των μελών της ομάδας του σχεδίου και των προσφευγόντων-εναγόντων, εφόσον η επαγγελματική πείρα και τα προσόντα των μεν και των δε ήσαν παρεμφερή, αλλά ότι σκέψεις διοικητικής φύσεως εξηγούσαν τον τρόπο προσλήψεως τέτοιου προσωπικού, όπως ήσαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, «προς κάλυψη των κενών».
- 122 Η ως άνω ομοιότητα των καθηκόντων επιβεβαιώνεται από το οργανόγραμμα της JET. Το βιβλίο λειτουργίας της JET για το έτος 1997, π.χ., καταδεικνύει ότι, σχεδόν στο σύνολο των υπηρεσιών της JET, το επί συμβάσει προσωπικό εκπροσωπείται, χωρίς να γίνεται διάκριση με τους συναδέλφους τους που είναι μέλη της ομάδας του σχεδίου, και κατέχει θέσεις των οποίων η ονομασία είναι ενίοτε πανομοιότυπη με εκείνη των θέσεων που κατέχουν οι ως άνω συνάδελφοι. Επιπλέον, από το εν λόγω οργανόγραμμα προκύπτει ότι, στις τέσσερις περιπτώσεις της «Finance service» (χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας), της «Quality Assurance Group» (ομάδας διασφά-

λισης ποιότητας), της «Remote Handling Group» (ομάδας τηλεχειρισμού) και της «Magnet Systems Group» (ομάδας μαγνητικών συστημάτων), ο επικεφαλής της υπηρεσίας ή της ομάδας ανήκε στο επί συμβάσει προσωπικό.

- 123 Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι ορισμένοι από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες ανέλαβαν ευθύνες στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου. Η αναφορά σε ορισμένους από αυτούς, που περιλαμβάνεται στο οργανόγραμμα της JET ή σε άλλα έγγραφα της κοινής επιχείρησης, είναι ένα συμπληρωματικό πραγματικό στοιχείο που επιβεβαιώνει την εν τοις πράγμασι ενσωμάτωση των ενδιαφερομένων στην ομάδα αυτή. Στο ίδιο πνεύμα, η Επιτροπή δέχθηκε ότι ορισμένοι από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες είχαν παράσχει επιστημονική συμβολή σε ορισμένες από τις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο των εργασιών της JET.
- 124 Οι ειδικές περιπτώσεις ορισμένων προσφευγόντων-εναγόντων που κατείχαν τεχνικές θέσεις εκτελεστικής φύσεως δεν μπορούν να αναιρέσουν τις προαναφερθείσες διαπιστώσεις, δεδομένου ότι η ομάδα του σχεδίου δεν φαίνεται ότι ήταν μια προκαθορισμένη, μόνιμη και καταγεγραμμένη ομάδα, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, και ότι θέσεις ισοδύναμες με αυτές που κατείχαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υπήρχαν και στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου σε ένα ορισμένο ή σε άλλο χρονικό σημείο της υλοποιήσεως του προγράμματος JET.
- 125 Οι διατάξεις των ατομικών ή ομαδικών συμβάσεων που συνήφθησαν μεταξύ της κοινής επιχείρησης JET και των τρίτων εταιριών καταδεικνύουν, επίσης, ότι οι όροι εργασίας των προσφευγόντων-εναγόντων καθορίζονταν από τη διεύθυνση της JET, ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υπάγονταν στην εποπτεία της εν λόγω διεύθυνσεως και όφειλαν να τηρούν τις εφαρμοστέες επί της κοινής επιχείρησης ρυθμίσεις (άρθρο 3 της τυποποιημένης ατομικής συμβάσεως και άρθρο 5 της τυποποιημένης ομαδικής συμβάσεως). Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υποστηρίζουν, χωρίς να αντικρουσθούν, ότι οι όροι εργασίας τους, τόσο στο επίπεδο της υλικής οργανώσεως όσο και στο επίπεδο του περιεχομένου και της μεθόδου, είχαν καθορισθεί από τη διεύθυνση της κοινής επιχείρησης JET.
- 126 Οι εκθέσεις δραστηριοτήτων της JET ενισχύουν τη στενή συνεργασία του επί συμβάσει προσωπικού με την ομάδα του σχεδίου και επιβεβαιώνουν ότι καθήκοντα που υπάγονται στην ομάδα του σχεδίου μπορούσαν, αδιακρίτως, να ανατίθενται σε

μέλη της εν λόγω ομάδας ή στο επί συμβάσει >προσωπικό. Η έκθεση του έτους 1981, αφού μνημόνευσε την αύξηση του αριθμού των μελών της ομάδας του σχεδίου, αναφέρει (σελίδα 14) ότι:

«Η πρόσληψη ορισμένου προσωπικού, και ειδικότερα μηχανικών και τεχνικών, εξακολούθησε να είναι δυσχερής, καίτοι παρατηρήθηκε μια ορισμένη βελτίωση κατά τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου όσον αφορά την πρόσληψη Βρετανών εργαζομένων σε θέσεις μηχανικών και τεχνικών. Ωστόσο, εξακολούθησε να είναι αναγκαία η απασχόληση σημαντικού αριθμού εργαζομένων επί συμβάσει.»

- 127 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το επί συμβάσει προσωπικό κάλυπτε πολύ σημαντικές, από ποσοτική άποψη, και πάγιες ανάγκες του σχεδίου JET σε ανθρώπινο δυναμικό καθ' όλη τη διάρκεια της κοινής επιχειρήσεως.

Ως προς τις ανάγκες της ομάδας του σχεδίου σε προσωπικό

- 128 Προκύπτει ότι το συμβούλιο της JET, το οποίο είχε αποφασίσει αρχικώς να προσφύγει σε επί συμβάσει προσωπικό για να επανδρώσει θέσεις υπαλλήλων με ειδικευση στη βιομηχανία και τεχνικών, όπως ελέχθη στη σκέψη 102 ανωτέρω, υιοθέτησε εν συνεχεία σε σημαντικό βαθμό τη λύση αυτή στο πλαίσιο, ιδίως, των ομάδων εργαζομένων επί συμβάσει. Έτσι, η Επιτροπή διευκρίνισε, στο υπόμνημά της αντικρούσεως, ότι η κοινή επιχείρηση έπρεπε να συνάπτει συμβάσεις προκειμένου να αποκτήσει προσωπικό επί συμβάσει σε περίπτωση δυσχέρειας των μελών της JET να αποσπάσουν το αναγκαίο επιστημονικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό στην ομάδα του σχεδίου δυνάμει του καταστατικού. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 100 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, ότι, «κατόπιν διευκρίνισεως της συμφωνίας σχετικά με την οφειλομένη από τη φιλοξενούσα οργάνωση υποστήριξη, που συζητήθηκε το 1987 και επικυρώθηκε από το συμβούλιο του JET το 1988, σημαντικός αριθμός υπηρεσιών, οι οποίες προηγουμένως παρείχοντο βάσει της εν λόγω συμφωνίας υποστηρίξεως από τη φιλοξενούσα οργάνωση, [είχαν παρασχεθεί] έκτοτε στο πλαίσιο εμπορικών συμβάσεων που συνάπτονται κατόπιν διαγωνισμών.»

- 129 Το επί συμβάσει προσωπικό προσελαμβάνετο είτε στο πλαίσιο ατομικών συμβάσεων, είτε στο πλαίσιο ομαδικών συμβάσεων (σύνολα εργαζομένων), σύμφωνα με τις διαδικασίες που συνοψίζονται στις σκέψεις 28 και 29 ανωτέρω. Οι θέσεις του προϋπολογισμού που αντιστοιχούν στους κατ' αυτόν τον τρόπο προσληφθέντες υπαλλήλους είχαν καταγραφεί στο προσωπικό και προσδιοριστεί ως μη ανήκουσες στην ομάδα του σχεδίου.
- 130 Τα αποσπάσματα των ετησίων εκθέσεων της JET, τα οποία κατατέθηκαν στη δικογραφία και αφορούν τα έτη 1981, 1986, 1989, 1990 και 1998, καθώς και η σχετική με την JET έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκπονήθηκε το 1987, καταδεικνύουν τη σημασία, από ποσοτική άποψη, του επί συμβάσει προσωπικού, αποτελούμενου από μισθωτούς τρίτων επιχειρήσεων, οι οποίες ήσαν αντισυμβαλλόμενες της JET και παρέιχαν εργατικό δυναμικό το οποίο διετίθετο στην κοινή επιχείρηση καθ' όλη τη διάρκεια υπάρξεως της κοινής επιχείρησης.
- 131 Από το κεφάλαιο «Προσωπικό» των ως άνω εκθέσεων προκύπτει ότι το προσωπικό που δεν αποτελούσε μέρος της ομάδας του σχεδίου και προσελήφθη βάσει συμβάσεων, το οποίο διέφερε από το προσωπικό που υπαγόταν στην ομάδα του σχεδίου, αντιπροσώπευε ένα σημαντικό ποσοστό του συνολικού προσωπικού που εργαζόταν στο σχέδιο, ήτοι, π.χ., ποσοστό 37 % το 1986 και 48 % το 1998.
- 132 Η έκθεση του έτους 1986 επισημαίνει «την αυξημένη ανάγκη προσφυγής σε προσωπικό επί συμβάσει για την ικανοποίηση των αναγκών σε εργατικό δυναμικό» και αναφέρει, κατόπιν της ως άνω παρατηρήσεως, ότι, «ενώ η εγκεκριμένη σύνθεση των θέσεων της ομάδας εξακολουθούσε να ανέρχεται σε 165 θέσεις [δυνάμει της ΕΚΑΕ], 260 θέσεις και 19 θέσεις αποσπασμένων, αντιστοίχως, από την ΥΚΑΕΑ και το πρόγραμμα “Σύντηξη” της [γενικής διευθύνσεως της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένη με την επιστήμη, την έρευνα και την ανάπτυξη], το συμβούλιο της JET ενέκρινε ένα νέο ανώτατο όριο 210 θέσεων εργαζομένων επί συμβάσει, ήτοι μια συνολική αύξηση κατά 44 θέσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος». Η εν λόγω έκθεση προσέθετε ότι:

«Οι θέσεις εργαζομένων επί συμβάσει καλύπτονται από προσωπικό το οποίο απασχολείται από εταιρίες και άλλους οργανισμούς και το οποίο διατίθεται στο πλαίσιο συμβάσεων που συνήψε η JET με τις ως άνω εταιρίες.»

133 Η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου του 1987 κατέγραψε, όσον αφορά τις εγκεκριμένες θέσεις, 449 θέσεις για την ομάδα του σχεδίου και 231 θέσεις προσωπικού επί συμβάσει και, όσον αφορά τις θέσεις που καλύφθηκαν, 372 θέσεις για την ομάδα του σχεδίου και 259 θέσεις προσωπικού επί συμβάσει. Η ίδια έκθεση ανέφερε ότι το επί συμβάσει προσωπικό δεν συνδεόταν άμεσα με την κοινή επιχείρηση JET, αλλά απασχολείτο σε εταιρίες οι οποίες είχαν συνάψει συμβάσεις με την κοινή επιχείρηση στο πλαίσιο διαδικασιών προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών. Κατόπιν αιτήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η διεύθυνση της κοινής επιχείρησης ανέγραψε, εν συνεχεία, τις πιστώσεις που αντιστοιχούσαν στην πρόσληψη των επί συμβάσει υπαλλήλων στις δαπάνες προσωπικού.

134 Τα στατιστικά στοιχεία που περιέχονται στα αποσπάσματα των εκθέσεων της JET που κατατέθηκαν στη δικογραφία καταδεικνύουν, για τα τρία έτη 1986, 1989 και 1998, όσον αφορά τις θέσεις του προϋπολογισμού και τις θέσεις που όντως καλύφθηκαν στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου και εκτός της ομάδας αυτής, ήτοι τις θέσεις προσωπικού επί συμβάσει, τη σημαντική αναλογία που αντιπροσωπεύουν οι τελευταίες.

Έτος	1986		1989		1998	
	Προϋπολογισμός	Θέσεις που καλύφθηκαν	Προϋπολογισμός	Θέσεις που καλύφθηκαν	Προϋπολογισμός	Θέσεις που καλύφθηκαν
Θέσεις στο πλαίσιο της ομάδας	444	384	470	383	Δεν υπάρχει ένδειξη	242,5
Θέσεις προσωπικού επί συμβάσει	210	229	210	242	Δεν υπάρχει ένδειξη	255

135 Έτσι, προκύπτει ότι η εκ μέρους της διεύθυνσεως της JET μαζική προσφυγή σε προσωπικό επί συμβάσει, όπως οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, για την κάλυψη των αναγκών σε προσωπικό τις οποίες τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως δεν ήσαν σε θέση να ικανοποιήσουν μέσω της διαθέσεως προσωπικού, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 128 ανωτέρω, είχε όντως ως αντικείμενο την εκπλήρωση καθηκόντων που

εμπίπτουν στην ομάδα του σχεδίου. Οι ετήσιες εκθέσεις της JET προβάλλουν τις περιοδικές δυσχέρειες της κοινής επιχειρήσεως στον τομέα αυτό, όπως η έκθεση του έτους 1981 που μνημονεύθηκε στη σκέψη 126 ανωτέρω και αναφέρει, ειδικότερα, την περίπτωση των μηχανικών και των τεχνικών. Οι ως άνω εκθέσεις καταδεικνύουν με ποιον τρόπο, καθ' όλη τη διάρκεια της JET, οι μαζικές και ανανεώσιμες προσλήψεις προσωπικού επί συμβάσει καθιστούσαν δυνατή την άμβλυση των εν λόγω δυσχερειών. Επιπλέον, από τον πίνακα που εκτίθεται στη σκέψη 134 ανωτέρω προκύπτει ότι οι προβλεπόμενες από τον προϋπολογισμό θέσεις για την ομάδα του σχεδίου δεν μπορούσαν πάντοτε να καλυφθούν και συμπληρώνονταν από προσωπικό επί συμβάσει.

136 Επιπλέον, η συμμετοχή των προσφευγόντων-εναγόντων στο σχέδιο JET ήταν μακροχρόνια για ορισμένους από αυτούς. Επί 13 προσφευγόντων-εναγόντων, οι 11 εργάστηκαν στην κοινή επιχείρηση για διάστημα μεγαλύτερο από 5 έτη, από τους οποίους οι 8 εργάστηκαν στην εν λόγω επιχείρηση για διάστημα μεγαλύτερο από 10 έτη, οι 5 για διάστημα μεγαλύτερο από 15 έτη και οι 3 για διάστημα μεγαλύτερο από 20 έτη. Οι 2 άλλοι προσφεύγοντες-εναγόντες εργάστηκαν 4 έτη στην JET. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, οι ετήσιες συμβάσεις των ενδιαφερομένων ήσαν ανανεώσιμες και ανανεώθηκαν. Οι προσφεύγοντες-εναγόντες αναφέρουν, χωρίς να αντικρουσθούν, ότι η διεύθυνση της JET ζητούσε συχνά την πρόσληψη και, εν συνεχεία, την ανανέωση της συμβάσεως ορισμένων από αυτούς. Επίσης, η ως άνω διαρκής συμμετοχή προσωπικού με ειδικά προσόντα ενισχύει το γεγονός ότι το εν λόγω προσωπικό ανταποκρινόταν σε πάγιες ανάγκες και ότι τα καθήκοντά του ήσαν σημαντικά για το σχέδιο JET.

137 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες-εναγόντες ασκούσαν καθήκοντα ισοδύναμα με εκείνα που μπορούσαν να ασκούν τα μέλη της ομάδας του σχεδίου και ότι η πρόσληψή τους είχε ως αντικείμενο να θεραπεύει μια κατάσταση ανεπάρκειας προσωπικού διατιθεμένου από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως, η οποία διαρκούσε καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος JET.

138 Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή δέχθηκε, κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαΐου 2003, ότι οι προσφεύγοντες-εναγόντες εκτελούσαν ουσιώδη εργασία για το σχέδιο JET, το οποίο ήταν ένα σημαντικό ερευνητικό σχέδιο στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Ωστόσο, η καθής-εναγομένη προβάλλει ότι, για να μπορεί να μεταφερθεί εν προκειμένω η νομολογία που απορρέει από την προπαρατεθείσα απόφαση Mulfinger κ.λπ. κατά Επιτροπής, απαιτείται να είναι τα σχετικά καθήκοντα συμψυή με την κοινοτική δημόσια υπηρεσία και να πρόκειται για χαρακτηριστικά

καθήκοντα που μπορούν να εκπληρωθούν μόνον από υπαλλήλους της Κοινότητας. Η εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία αυτή αποκλίνει από τα κριτήρια που έχει δεχθεί το Δικαστήριο. Έτσι, εν προκειμένω και κατά την έννοια της νομολογίας που απορρέει από την προπαρατεθείσα απόφαση Mulfinger κ.λπ. κατά Επιτροπής, τα καθήκοντα που ασκούσαν τα μέλη της ομάδας του σχεδίου, τα οποία συμμετείχαν κατά τρόπο άμεσο και όχι συμπληρωματικό στην υλοποίηση ενός προγράμματος κοινοτικού συμφέροντος στο πλαίσιο του οποίου είχε δημιουργηθεί μια κοινή επιχείρηση σύμφωνα με τη Συνθήκη ΕΚΑΕ, πρέπει να ερμηνευθούν ως καθήκοντα τα οποία εμπίπτουν στην αποστολή της έρευνας που έχει ανατεθεί στην ΕΚΑΕ και, ως εκ τούτου, πρέπει να εκτελούνται στο πλαίσιο του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, όπως προέβλεπε, εξάλλου, το άρθρο 8 του καταστατικού της JET.

- 139 Τέλος, μπορεί ευλόγως να υποστηριχθεί, λαμβανομένων υπόψη των καθηκόντων που εκπλήρωσε το επί συμβάσει προσωπικό και της ισχυρής αναλογίας των σχετικών θέσεων καθ' όλη τη διάρκεια της κοινής επιχειρήσεως, ότι το σχέδιο JET δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει εύρυθμα χωρίς το επί συμβάσει προσωπικό. Επομένως, η διάκριση μεταξύ προσωπικού το οποίο ανήκει στην ομάδα του σχεδίου και προσωπικού το οποίο δεν αποτελεί μέρος της ομάδας αυτής δεν αντιστοιχεί σε μια αποδεδειγμένη λειτουργική διαφοροποίηση μεταξύ δύο κατηγοριών θέσεων. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ως άνω διάκριση εισήχθη κατά παράβαση του καταστατικού της JET, με αντικείμενο και αποτέλεσμα να μην προσληφθούν οι ενδιαφερόμενοι στο πλαίσιο συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων, σύμφωνα με το ΚΛΠ, όπως προέβλεπε το εν λόγω καταστατικό.

Ως προς την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά

- 140 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες εκπλήρωναν ουσιώδη καθήκοντα για την αποστολή της κοινής επιχειρήσεως JET, που ήσαν ισοδύναμα με εκείνα των άλλων μελών της ομάδας του σχεδίου, με τα οποία δεν διαχωρίζονταν. Επομένως, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες αποτελούσαν, de facto, μέρος της ομάδας του σχεδίου. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες έπρεπε να είχαν προσληφθεί ως «λοιπό προσωπικό» το οποίο συγκροτεί την ομάδα του σχεδίου, σύμφωνα με το καταστατικό της JET, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 100 ανωτέρω. Έτσι, η πρόσληψή τους σε θέσεις επί συμβάσει προσωπικού μέσω τρίτων επιχειρήσεων συνιστά καταστρατήγηση διαδικασίας. Επίσης, αποτελεί διαρκή διάκριση εις βάρος των ενδιαφερομένων, ως προς την οποία η Επιτροπή και το Συμβούλιο δεν παρέσχον καμία δικαιολογία συμβατή με το εφαρμοστέο κανονιστικό πλαίσιο.

- 141 Η Επιτροπή, παραλείποντας, κατά παράβαση του καταστατικού της JET, να προτείνει στους προσφεύγοντες-ενάγοντες τη σύναψη συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων, προσέβαλε, κατά την άσκηση των διοικητικών αρμοδιοτήτων της, το δικαίωμα που αντλούσαν οι ενδιαφερόμενοι από το εν λόγω καταστατικό. Η συμπεριφορά αυτή, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη διατήρηση του οικείου προσωπικού σε μια νομική κατάσταση εισάγουσα δυσμενείς διακρίσεις σε σχέση με τα άλλα μέλη της ομάδας του σχεδίου καθ' όλη τη διάρκεια της κοινής επιχειρήσεως JET, συνιστά κατάφωρο πταίσμα εκ μέρους του οικείου κοινοτικού οργάνου. Κατά συνέπεια, η κατ' αυτόν τον τρόπο εκδηλωθείσα παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά είναι ικανή να θεμελιώσει την ευθύνη της Κοινότητας.

Ως προς την επελθούσα το 1998 τροποποίηση του καταστατικού της JET

- 142 Η επελθούσα τον Οκτώβριο του 1998 τροποποίηση του καταστατικού, με την οποία απαλείφθηκε, στο άρθρο 8, κάθε αναφορά στο «λοιπό προσωπικό» (βλ. σκέψη 26 ανωτέρω), δεν κλονίζει τις εκτιμήσεις που προηγήθηκαν. Η εν λόγω τροποποίηση δεν επηρέασε την κατάσταση των ενδιαφερομένων, που είχαν προσληφθεί άπαντες, όλοι, για πρώτη φορά, προγενεστέρως, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 27 ανωτέρω. Εξάλλου, ορισμένοι από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες εξακολούθησαν να εργάζονται μέχρι τη λήξη του σχεδίου στην υπηρεσία της κοινής επιχειρήσεως JET, δεδομένου ότι αυτή κατ' ουδένα τρόπο επεδίωξε τη διακοπή των προσλήψεών τους.
- 143 Χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί της προπαρατεθείσας στη σκέψη 89 ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας που προέβαλαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, αρκεί να υπομνησθεί ότι τα κοινοτικά όργανα έχουν πάντοτε τη δυνατότητα, εντός των ορίων του προϋπολογισμού, να προβαίνουν σε προσλήψεις εκτάκτων υπαλλήλων κατ' εφαρμογήν του ΚΛΠ και να ανανεώνουν προγενέστερες συμβάσεις. Εφόσον τα επίμαχα καθήκοντα αντιστοιχούσαν σε ουσιώδη για το σχέδιο JET καθήκοντα, που εμπίπτουν στην αποστολή της κοινής επιχειρήσεως και περιέχονται στον πίνακα θέσεων, όπως διαπιστώθηκε προηγουμένως, δεν ήταν δυνατό να γίνει προσφυγή, νομίμως, στις υπηρεσίες εξωτερικών επιχειρήσεων (απόφαση Mulfinger κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 11 και 14).

- 144 Έτσι, έστω και αν το τροποποιηθέν καταστατικό της JET, που αναφέρθηκε ανωτέρω στη σκέψη 26 και άρχισε να ισχύει στις 21 Οκτωβρίου 1998, δεν μνημόνευε πλέον ρητώς, όπως το αρχικό καταστατικό, την κατηγορία «λοιπό προσωπικό» με τον τρόπο προσλήψεώς του σε θέσεις εκτάκτων υπαλλήλων, γεγονός παραμένει ότι η εκτέλεση των ουσιωδών για το σχέδιο καθηκόντων έπρεπε, όπως προηγουμένως, όταν τα εν λόγω καθήκοντα δεν μπορούσαν να εκπληρωθούν από το διατεθέν από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως προσωπικό που μνημονεύεται στο σημείο 8.3 του τροποποιηθέντος καταστατικού, να εντάσσεται στο πλαίσιο του ΚΛΠ, στο οποίο αναφερόταν, εξάλλου, το τροποποιηθέν καταστατικό όσον αφορά το διατιθέμενο προσωπικό.
- 145 Κατά συνέπεια, οι τροποποιήσεις του καταστατικού της JET δεν εμπόδιζαν τη σύναψη συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων με τους προσφεύγοντες-ενάγοντες σύμφωνα με το ΚΛΠ, όπως έπρεπε να είχε συμβεί, λαμβανομένων υπόψη των καθηκόντων τους. Δεδομένου ότι τέτοιες συμβάσεις δεν συνήφθησαν υπό το καθεστώς του τροποποιηθέντος καταστατικού, πρέπει να συναχθεί ότι η επιδειχθείσα έναντι των προσφευγόντων-εναγόντων παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά, η οποία διαπιστώθηκε στη σκέψη 140 ανωτέρω, εξακολούθησε να υφίσταται μέχρι τη λήξη του σχεδίου JET.

Ως προς την αιτιώδη συνάφεια

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 146 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, εάν έπρεπε να διοργανωθεί η πρόσληψη «λοιπού προσωπικού» υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων, η κατ' αυτόν τον τρόπο πρόσληψη των προσφευγόντων-εναγόντων ουδόλως θα ήταν βέβαιη, καθόσον αυτοί θα έπρεπε να πληρούν τις αντίστοιχες προϋποθέσεις προσλήψεων, στο πλαίσιο των οποίων οι πιθανότητες επιτυχίας στις διαδικασίες επιλογής είναι της τάξεως του 25 %. Επιπλέον, η καθής-εναγομένη προσθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος, οι οποίοι δεν υποβλήθηκαν στις διαδικασίες επιλογής που εφαρμόζονται στα μέλη της ομάδας του σχεδίου, ουδέποτε υπέβαλαν υποψηφιότητα όταν προκηρύχθηκαν κενές θέσεις στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου, πράγμα που επιτρέπει να θεωρηθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν είχαν τα αναγκαία προσόντα. Η Επιτροπή συνάγει εξ αυτού ότι δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παρανομίας και της προβαλλόμενης ζημίας.

- 147 Συναφώς, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες προβάλλουν ότι η κατάσταση τους ήταν ταυτόσημη, από απόψεως πραγματικών περιστατικών, με εκείνη των μελών της ομάδας του σχεδίου. Υπενθυμίζουν ότι εκτελούσαν τα ίδια καθήκοντα με τα μέλη της ομάδας του σχεδίου, ότι διέθεταν παρεμφερή προσόντα, ότι εργάστηκαν στην υπηρεσία της κοινής επιχειρήσεως JET επί μακρά χρονικά διαστήματα και ότι ορισμένοι από αυτούς είχαν αναλάβει ευθύνες στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 148 Για να γίνει δεκτό ότι υπάρχει αιτιώδης συνάφεια, πρέπει κατ' αρχήν, να αποδειχθεί ότι υφίσταται άμεση και βέβαιη σχέση αιτίου προς αποτέλεσμα μεταξύ του πταίσματος του οικείου κοινοτικού οργάνου και της προβαλλομένης ζημίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Σεπτεμβρίου 1999, T-140/97, Hautem κατά ΕΤΕ, Συλλογή Υπ.Υπ. 1999, σ. I-A-171 και II-897, σκέψη 85).
- 149 Ωστόσο, στις ένδικες υπαλληλικές διαφορές, ο βαθμός βεβαιότητας της αιτιώδους συνάφειας που απαιτείται από τη νομολογία επιτυγχάνεται όταν η διαπραχθείσα από κοινοτικό όργανο παρανομία στέρησε με βεβαιότητα από ένα πρόσωπο όχι κατ' ανάγκην την πρόσληψη, επί της οποίας ο ενδιαφερόμενος ουδέποτε μπορεί να αποδείξει ότι είχε δικαίωμα, αλλά μια σοβαρή πιθανότητα να προσληφθεί ως μόνιμος ή έκτατος υπάλληλος, με συνέπεια να υποστεί ο ενδιαφερόμενος υλική ζημία που συνίσταται σε απώλεια εισοδήματος. Εφόσον φαίνεται εξόχως πιθανό, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, ότι η τήρηση της νομιμότητας θα οδηγούσε το οικείο κοινοτικό όργανο στο να προβεί στην πρόσληψη του υπαλλήλου, η θεωρητική αβεβαιότητα που παραμένει ως προς την έκβαση που θα είχε μια κανονικά διεξαχθείσα διαδικασία δεν μπορεί να εμποδίσει την αποκατάσταση της πραγματικής υλικής ζημίας που υπέστη ο ενδιαφερόμενος δεδομένου ότι στερήθηκε του δικαιώματος να υποβάλει υποψηφιότητα για μια θέση διεπόμενη από τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως, την οποία θα είχε κάθε πιθανότητα να καταλάβει.

- 150 Εν προκειμένω, η ύπαρξη ενός τέτοιου δικαιώματος αποζημίωσης μπορεί να στοιχειοθετηθεί, κατά το μέτρο που οι προσφεύγοντες-ενάγοντες αποδεικνύουν ότι, εν πάση περιπτώσει, απώλεσαν μια σοβαρή ευκαιρία να εργασθούν για το σχέδιο JET εντός του προβλεπόμενου πλαισίου του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, με αποτέλεσμα να προκύψει υλική ζημία για τους ενδιαφερομένους (απόφαση Συμβούλιο κατά de Nil και Imprens, προπαρατεθείσα, σκέψεις 28 και 29).
- 151 Εφόσον καμία πρόσληψη δεν πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από το καταστατικό διαδικασίες και, αντιθέτως, εφαρμόστηκε ένα παράλληλο σύστημα προκειμένου να μην πραγματοποιηθούν προσλήψεις εκτάκτων υπαλλήλων, η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της διαπραχθείσας παρανομίας και της προκληθείσας υλικής ζημίας αποδεικνύεται κατά το μέτρο που προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι απώλεσαν μια σοβαρή ευκαιρία να προσληφθούν.
- 152 Η προσέγγιση αυτή ακολουθείται στις ένδικες υπαλληλικές διαφορές, και ειδικότερα όταν πρόκειται να εκτιμηθούν τα αποτελέσματα μιας δυσμενούς ανακατατάξεως επί της μεταγενέστερης εξελίξεως της σταδιοδρομίας του ενδιαφερομένου υπαλλήλου (απόφαση Συμβούλιο κατά de Nil και Imprens, προπαρατεθείσα, σκέψεις 28 και 29).
- 153 Επομένως, πρέπει να εκτιμηθεί αν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες, λαμβανομένων υπόψη των προσόντων τους, των καθηκόντων τους στην υπηρεσία της JET και της ανανεώσεως των προσλήψεών τους, είχαν σοβαρές πιθανότητες να προσληφθούν υπό την ιδιότητα του εκτάκτου υπαλλήλου, εάν εφαρμόζονταν οι απαιτούμενες από το καταστατικό της JET διαδικασίες.
- 154 Διαπιστώθηκε προηγουμένως ότι τα καθήκοντα των προσφευγόντων-εναγόντων, τα προσόντα τους και οι όροι προσλήψεως και εργασίας τους ήσαν παρεμφερείς με εκείνους των μελών της ομάδας του σχεδίου που είναι αναγνωρισμένα από τη διεύθυνση της JET, ότι η ομάδα του σχεδίου δεν θα μπορούσε να το φέρει εις πέρας χωρίς τη συνδρομή του επί συμβάσει προσωπικού, το οποίο αντιπροσώπευε μια σημαντική αναλογία του προσωπικού που είχε διατεθεί στο σχέδιο καθ' όλη τη

διάρκειά του, και ότι, λόγω της σχεδόν κατά σύστημα ανανεώσεως των ετησίων προσλήψεων των ενδιαφερομένων, οι περισσότεροι από αυτούς εργάστηκαν οριστικά στην υπηρεσία της κοινής επιχειρήσεως, εν τέλει, επί πολύ μακρά χρονικά διαστήματα.

155 Οι ως άνω περιστάσεις καταδεικνύουν ότι το επί συμβάσει προσωπικό ήταν αναγκαίο για την υλοποίηση του σχεδίου JET, ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες είχαν τα απαιτούμενα προσόντα για τα καθήκοντα που αποτελούσαν αντικείμενο της απασχολήσεώς τους και ότι η εργασία του ικανοποιούσε τη διεύθυνση της JET, η οποία προκαλούσε και ενέκρινε την ανανέωση των ετησίων προσλήψεων. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι, εάν οι ανάγκες της JET σε προσωπικό είχαν ικανοποιηθεί στο πλαίσιο συμβάσεων εκτάκτων υπαλλήλων, όπως προέβλεπε το καταστατικό της JET, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν θα είχαν προσληφθεί (απόφαση Συμβούλιο κατά de Nil και Imprens, προπαρατεθείσα, σκέψεις 28 και 29). Κατά συνέπεια, οι προσφεύγοντες-ενάγοντες αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον ότι η διαπραχθείσα εις βάρος τους παρανομία είχε ως αποτέλεσμα να απολέσουν την ως άνω ευκαιρία προσλήψεώς τους ως εκτάκτων υπαλλήλων.

156 Καίτοι η Επιτροπή αντιτείνει ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες ουδέποτε επιχείρησαν να υποβάλουν υποψηφιότητα για κενές θέσεις στο πλαίσιο της ομάδας του σχεδίου, δεν αποδεικνύει, ιδίως με την προσκόμιση ανακοινώσεων κενών θέσεων, ότι τέτοιες κενές θέσεις ήσαν ανοικτές για το εξωτερικό προσωπικό ούτε αναφέρει την περιοδικότητα των εν λόγω ανακοινώσεων. Η καθής-εναγομένη περιορίστηκε να παράσχει μια ακριβή ένδειξη, σύμφωνα με την οποία δεκατρία πρόσωπα που εργάζονταν επί συμβάσει προσελήφθησαν στην ομάδα του σχεδίου το 1989. Προφανώς, ουδέποτε υπήρξαν προσφορές θέσεων εργασίας για συμβάσεις εκτάκτων υπαλλήλων όσον αφορά τις θέσεις που κατείχαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες. Αντιθέτως, φαίνεται ότι οι θέσεις που αποκαλούνταν θέσεις «της ομάδας του σχεδίου» «προορίζονταν» για το προσωπικό των μελών της κοινής επιχειρήσεως που προσελήφθη υπό την ιδιότητα εκτάκτου υπαλλήλου βάσει της ΕΚΑΕ, για τους υπαλλήλους της Επιτροπής και για το προσωπικό της UKAEA και ότι μόνο πολύ οριακά μπόρεσαν ορισμένοι εργαζόμενοι επί συμβάσει να ενσωματωθούν στις εν λόγω θέσεις.

157 Κατά συνέπεια, η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της διαπραχθείσας παρανομίας και της προκληθείσας ζημίας αποδείχθηκε επαρκώς κατά νόμον προκειμένου να δικαιολο-

γήσει την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες λόγω της απώλειας μιας σοβαρής ευκαιρίας να τους προταθεί η σύναψη συμβάσεως εκτάκτου υπαλλήλου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ως προς τη ζημία

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 158 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες υποστηρίζουν ότι υπέστησαν χρηματική ζημία που αποτελείται από τρία στοιχεία, ήτοι από μια απώλεια εισοδημάτων από εργασία για την περίοδο κατά την οποία καθένας από αυτούς εργάστηκε στο σχέδιο JET, από μια οικονομική απώλεια όσον αφορά τα συναφή ωφελήματα, συμπεριλαμβανομένων των συνταξιοδοτικών εισφορών, και από μια απώλεια εισοδημάτων που ανάγεται στο ότι οι προσφεύγοντες-ενάγοντες στερήθηκαν την εγγύηση να λάβουν μια άλλη θέση της Επιτροπής για περίοδο πέντε ετών από τη λήξη του σχεδίου, που έλαβε χώρα στις 31 Δεκεμβρίου 1999.
- 159 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες προσκόμισαν μια στηριζόμενη σε αριθμητικά στοιχεία εκτίμηση των επιμέρους απαιτήσεών τους και παρουσίασαν τη μέθοδο υπολογισμού που ακολούθησαν. Διευκρινίζουν ότι η εκτίμησή τους δεν συνυπολογίζει τις συνέπειες των διαφορετικών φορολογικών συντελεστών ούτε το αγγλικό φορολογικό σύστημα που ισχύει για τα ποσά τα οποία εισπράττονται ως αποζημίωση. Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση του κ. Walton, ο οποίος προσελήφθη ως έκτακτος υπάλληλος το 1999, διευκρινίζεται ότι η πρόσληψή του δεν πραγματοποιήθηκε βάσει της εγγυήσεως απασχολήσεως, της οποίας τυγχάνουν οι πρώην υπάλληλοι της ομάδας του σχεδίου.
- 160 Η Επιτροπή αρνείται κάθε δικαίωμα αποζημίωσης των προσφευγόντων-εναγόντων και επικαλείται το σκεπτικό της προπαρατεθείσας αποφάσεως Altmann κ.λπ.

κατά Επιτροπής, που πρέπει να εφαρμοσθεί, κατά μείζονα λόγο, επί του προσωπικού το οποίο είναι εξωτερικό ως προς την ομάδα του σχεδίου. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, σε περίπτωση που γίνει δεκτή κάποια ευθύνη της, η ευθύνη αυτή πρέπει να στηρίζεται σε υπηρεσιακό πταίσμα και μπορεί να στοιχειοθετηθεί μόνο μεταγενεστέρως της εκδόσεως της προπαρατεθείσας αποφάσεως Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής. Το αίτημα του κ. Walton, ο οποίος προσελήφθη ως έκτακτος υπάλληλος το 1999, είναι παραδεκτό μόνο για την προγενέστερη της προσλήψεώς του περίοδο.

- 161 Η Επιτροπή αρνείται κάθε αποζημίωση μεταγενέστερη της ημερομηνίας λήξεως του σχεδίου JET, ήτοι της 31ης Δεκεμβρίου 1999. Η Επιτροπή προσθέτει, όσον αφορά τη φορολογική επίπτωση, ότι η περίπτωση αυτή προκύπτει από την αναπόφευκτη διαφορά μεταξύ θέσεων εργασίας που υπάγονται στο εθνικό δίκαιο και εκείνων που υπάγονται στο κοινοτικό καθεστώς και ότι δεν είναι βέβαιο ότι μια αποζημίωση που εισπράττεται προς αποκατάσταση υπηρεσιακού πταίσματος θα θεωρείτο φορολογητέα από τις φορολογικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 162 Η προβαλλόμενη από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες χρηματική ζημία αποτελείται κυρίως από την απώλεια εισοδημάτων προερχομένων από αμοιβές, των συναφών ωφελημάτων και των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια ή βάσει της περιόδου εργασίας τους στη JET και από την απώλεια εισοδημάτων που συνδέονται με τις προοπτικές αποκτήσεως μελλοντικών θέσεων απασχολήσεως, οι οποίες θα μπορούσαν να τους είχαν προσφερθεί από την Επιτροπή μετά το 1999.
- 163 Η ως άνω ζημία προκύπτει από τη σύγκριση μεταξύ των οικονομικών όρων απασχολήσεως που θα είχαν ισχύσει για τους προσφεύγοντες-ενάγοντες, αν αυτοί είχαν προσληφθεί σε θέσεις εκτάκτων υπαλλήλων, και εκείνων που όντως ίσχυαν για αυτούς υπό την ιδιότητα των μισθωτών τρίτων επιχειρήσεων. Δεν αμφισβητείται ότι η κατάσταση του επί συμβάσει προσωπικού ήταν, από οικονομική άποψη, λιγότερο πλεονεκτική από εκείνη των εκτάκτων υπαλλήλων.
- 164 Κατά την περίοδο που διανύθηκε στους κόλπους της κοινής επιχειρήσεως JET, η ζημία των προσφευγόντων-εναγόντων προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ των

αποδοχών, των συναφών ωφελημάτων και των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που οι ενδιαφερόμενοι θα είχαν εισπράξει ή αποκτήσει, εάν είχαν εργασθεί για το σχέδιο JET υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων, και των αποδοχών, των συναφών ωφελημάτων και των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που οι ενδιαφερόμενοι εισέπραξαν ή απέκτησαν στην πραγματικότητα ως προσωπικό επί συμβάσει.

165 Όσον αφορά τις προοπτικές αποκτήσεως μελλοντικών θέσεων, η προβαλλόμενη ζημία συνδέεται με τη δυνατότητα που θα είχαν οι προσφεύγοντες-ενάγοντες να τους προσφερθεί σύμβαση εκτάκτου υπαλλήλου μετά τη λήξη του σχεδίου JET. Μια τέτοια προοπτική προσλήψεως φαίνεται λίαν υποθετική ελλείψει οποιασδήποτε ενδείξεως σχετικά με τις ανάγκες της ΕΚΑΕ, μετά το πέρας της κοινής επιχειρήσεως JET, σε θέσεις όπως οι κατεχόμενες από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες και, ειδικότερα, ελλείψει οποιασδήποτε πληροφορίας που να επιτρέπει να αναγνωρισθεί η ύπαρξη μιας οργανικής συνέχειας μεταξύ της κοινής επιχειρήσεως JET και των φορέων που υπάγονται στην προαναφερθείσα στη σκέψη 8 ευρωπαϊκή συμφωνία αναπτύξεως στον τομέα της συντήξεως, οι οποίοι συνέχισαν τις έρευνες που διενεργούσε προηγουμένως η κοινή επιχείρηση. Δεδομένου ότι δεν αποδείχθηκε η ζημία όσον αφορά τις προοπτικές απασχολήσεως πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 1999, το σχετικό με τη ζημία αυτή αίτημα αποζημιώσεως των προσφευγόντων-εναγόντων πρέπει να απορριφθεί.

166 Η οφειλόμενη αποζημίωση πρέπει να υπολογισθεί, για κάθε προσφεύγοντα-ενάγοντα, από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της παλαιότερης συναφθείσας ή ανανεωθείσας συμβάσεως που τον αφορά, λαμβανομένου υπόψη ότι η ημερομηνία αυτή δεν πρέπει να προηγείται περισσότερο από πέντε έτη της υποβολής στην Επιτροπή της αιτήσεως αποζημιώσεως κάθε προσφεύγοντος-εναγόντος.

167 Η οφειλόμενη σε κάθε προσφεύγοντα-ενάγοντα αποζημίωση δεν μπορεί να καθοριστεί από το Πρωτοδικείο βάσει των στοιχείων της δικογραφίας. Επομένως, οι διάδικοι καλούνται να επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας βάσει των ακολούθων αρχών και κριτηρίων.

168 Κατ' αρχάς, οι διάδικοι θα επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας όσον αφορά τη θέση και τον βαθμό που θα αντιστοιχούσαν στα καθήκοντα τα οποία θα ασκούσε

καθένας από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες, εάν του είχε προσφερθεί σύμβαση εκτάκτου υπαλλήλου κατά την ημερομηνία που αναφέρεται στη σκέψη 166 ανωτέρω.

169 Εν συνεχεία, οι διάδικοι θα συμφωνήσουν για την προσήκουσα ανασύσταση της σταδιοδρομίας καθενός από τους ενδιαφερομένους, από την πρόσληψή του έως την περίοδο των πέντε τελευταίων ετών, το πολύ, που αναφέρεται στη σκέψη 166 ανωτέρω, λαμβανομένων υπόψη της κατά μέσο όρο αυξήσεως των αποδοχών για την αντίστοιχη θέση και τον αντίστοιχο βαθμό ενός υπαλλήλου της ΕΚΑΕ, ο οποίος εργάζεται, ενδεχομένως, στη JET, καθώς και των ενδεχόμενων προαγωγών που θα μπορούσε να λάβει καθένας από αυτούς κατά την ως άνω περίοδο, βάσει του βαθμού και της θέσεως που θα κατείχε, κατ' εφαρμογήν του μέσου όρου των προαγωγών που χορηγούνται στους εκτάκτους υπαλλήλους της ΕΚΑΕ που βρίσκονται σε παρεμφερή κατάσταση.

170 Η σύγκριση μεταξύ της καταστάσεως ενός εκτάκτου υπαλλήλου των Κοινοτήτων και εκείνης ενός υπαλλήλου επί συμβάσει, όπως είναι καθένας από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες, πρέπει να πραγματοποιηθεί επί καθαρών ποσών, κατόπιν αφαιρέσεως των κρατήσεων ή άλλων εισφορών που επιβάλλονται σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία. Συναφώς, το κοινοτικό και το βρετανικό φορολογικό σύστημα, αντιστοιχώς, που πλήττουν τα επίμαχα ποσά δεν μπορούν να επηρεάσουν τους όρους της συγκρίσεως, η οποία πρέπει να γίνει μεταξύ καθαρών ποσών άνευ φόρου, λαμβανομένου υπόψη ότι οι μόνιμοι και οι έκτακτοι υπάλληλοι των Κοινοτήτων υπόκεινται στον θεσπισθέντα υπέρ των Κοινοτήτων φόρο [Κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 260/68 του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 1968, περί καθορισμού των όρων και της διαδικασίας επιβολής του φόρου του θεσπισθέντος υπέρ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 115), που τροποποιήθηκε για τελευταία φορά με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 1750/2002 του Συμβουλίου, της 30ής Σεπτεμβρίου 2002 (ΕΕ L 264, σ. 15)].

171 Η αποζημίωση πρέπει να υπολογισθεί για το χρονικό διάστημα το οποίο αρχίζει από την ημερομηνία που αναφέρεται στη σκέψη 166 ανωτέρω και το οποίο λήγει είτε κατά την ημερομηνία που ο ενδιαφερόμενος προσφεύγων-ενάγων έπαυσε να εργάζεται για το σχέδιο JET, εάν η ημερομηνία αυτή είναι προγενέστερη της λήξεως του σχεδίου, στις 31 Δεκεμβρίου 1999, είτε κατά την τελευταία αυτή ημερομηνία, εάν αυτός εργάστηκε για το σχέδιο JET μέχρι τη λήξη του εν λόγω σχεδίου. Στη

συγκεκριμένη περίπτωση του κ. Walton, ως προς τον οποίο δεν αμφισβητείται ότι προσελήφθη ως έκτακτος υπάλληλος το 1999, το χρονικό διάστημα για το οποίο παρέχεται δικαίωμα αποζημιώσεως ολοκληρώνεται, καθόσον αφορά τον κ. Walton, κατά την ημερομηνία της προσλήψεώς του που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το ΚΛΠ.

- 172 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες διατύπωσαν παρατηρήσεις όσον αφορά τον φόρο που θα επιβληθεί από τις βρετανικές φορολογικές αρχές επί αποζημιώσεως όπως η επίμαχη εν προκειμένω, με την οποία αποκαθίσταται ζημία προκληθείσα από την Κοινότητα.
- 173 Ωστόσο, δεδομένου ότι η οφειλόμενη σε κάθε προσφεύγοντα-ενάγοντα αποζημίωση αποσκοπεί στην αντιστάθμιση της απώλειας αποδοχών και συναφών ωφελημάτων που υπολογίζονται άνευ φόρου, όπως ελέχθη στη σκέψη 170 ανωτέρω, και ότι υπολογίζεται, κατά τον ίδιο τρόπο, λαμβανομένου υπόψη του κοινοτικού φόρου, η εν λόγω αποζημίωση πρέπει να υπαχθεί στο φορολογικό καθεστώς που ισχύει για τα ποσά που καταβάλλουν οι Κοινότητες στους υπαλλήλους τους, σύμφωνα με το άρθρο 16 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Κατά συνέπεια, η επίμαχη αποζημίωση, νοούμενη κατ' αυτόν τον τρόπο ως απαλλασσόμενη κάθε φόρου, δεν μπορεί να υποβληθεί σε εθνικούς φόρους. Επομένως, καμία πρόσθετη αποζημίωση δεν οφείλεται για την αντιστάθμιση τέτοιων φόρων.
- 174 Οι διάδικοι πρέπει να επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας βάσει των προαναφερθέντων αρχών και κριτηρίων εντός προθεσμίας έξι μηνών από της κοινοποίησεως της αποφάσεως. Σε περίπτωση μη επιτεύξεως συμφωνίας, οι διάδικοι θα διαβιβάσουν στο Πρωτοδικείο, εντός της ίδιας προθεσμίας, τα αιτήματά τους, συνοδευόμενα από συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία (βλ., π.χ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1988, 180/87, Hamill κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 141).

Επί των δικαστικών εξόδων

- 175 Το Πρωτοδικείο επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας πριν αποφανθεί, οριστικώς, αποφασίζει:

- 1) Υποχρεώνει την Επιτροπή να αποκαταστήσει τη χρηματική ζημία που υπέστη καθέννας από τους προσφεύγοντες-ενάγοντες λόγω του ότι δεν προσελήφθη ως έκτακτος υπάλληλος των Κοινοτήτων για την άσκηση της δραστηριότητάς του στο πλαίσιο της κοινής επιχειρήσεως Joint European Torus (JET).
- 2) Οι διάδικοι θα γνωστοποιήσουν στο Πρωτοδικείο, εντός προθεσμίας έξι μηνών από της εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως, το ποσό, το οποίο θα καθοριστεί δια κοινής συμφωνίας, της αποζημιώσεως που οφείλεται για την αποκατάσταση της ζημίας αυτής.
- 3) Σε περίπτωση μη επιτεύξεως συμφωνίας, οι διάδικοι θα γνωστοποιήσουν στο Πρωτοδικείο, εντός της ίδιας προθεσμίας, τα αιτήματά τους, συνοδευόμενα από συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία.
- 4) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Vesterdorf

Jaeger

Legal

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Οκτωβρίου 2004.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf